

TURUN YLIOPISTON LAATUKÄSIKIRJA

VERSIO 3.0

hyväksyjä: rehtori Kalervo Väänänen
laatija: laatupäällikkö Anu Mäkelä
päivittäjä: laatupäällikkö Anu Mäkelä ja harjoittelija Tiia Matikainen

hyväksymis- ja voimaanastumispäivä 10.2.2017

Sisällys

Sisällys.....	2
1 Yliopisto ja sen johtamiskäytännöt.....	4
1.1 Turun yliopisto.....	4
1.2 Organisaatio ja johtaminen.....	4
1.2.1 Strategia.....	4
1.2.2 Yliopiston organisaatio ja johtaminen.....	4
1.2.3 Laatupolitiikka.....	6
1.2.4 Laadunhallinnan organisointi.....	6
1.2.5 Kriisitilanteet, turvallisuus ja riskienhallinta.....	7
1.3 Toiminnan suunnittelu ja seuranta.....	8
1.3.1 Yleiset periaatteet.....	8
1.3.2 Toiminnan suunnittelu.....	9
1.3.3 Toiminnan seuranta.....	11
2 Voimavarat.....	12
2.1 Henkilöstö.....	12
2.1.1 Rekrytointi.....	12
2.1.2 Palvelussuhdeasiat.....	13
2.1.3 Tehtäviin perehdyttäminen ja ohjaus.....	14
2.1.4 Hyvinvoinnin vaaliminen ja henkilökunnan osaamisen kehittäminen.....	14
2.2 Talous.....	15
2.2.1 Talouden toimintakehykset.....	15
2.2.2 Budjetointi ja talouden seuranta.....	15
2.2.3 Täydentävä rahoitus.....	16
2.2.4 Taloushallintoon liittyvät tehtävät.....	17
2.3 Infrastruktuuuri.....	17
2.3.1 Tilat.....	17
2.3.2 Koneet, laitteet ja muu omaisuus.....	18
2.4 Palvelut.....	18
2.4.1 Yliopiston yhteiset palvelut.....	18
2.4.2 Kirjasto.....	20
2.4.3 IT-palvelut.....	20
2.4.4 Asiakirjapalvelut.....	21
2.4.5 Viestintä.....	21
3 Toiminnot.....	23

3.1 Tutkimus	23
3.1.1 Tutkimustoiminnan kehittämistä ohjaavat rakenteet, reunaehdot ja tukipalvelut	24
3.1.2 Hyvä tieteellinen käytäntö, tutkimusta ohjaava lainsäädäntö sekä eettiset periaatteet	25
3.1.3 Täydentävän rahoituksen hakemukset, rahoituspäätökset ja sopimukset	25
3.1.4 Tulosten raportointi ja niiden hyödyntäminen	26
3.2 Koulutus.....	26
3.2.1 Koulutuksesta päättäminen	27
3.2.2 Koulutuksen eettisyys, vilppitapausten käsittely ja plagioinnin tunnistaminen	28
3.2.3 Perustutkintokoulutus	29
3.2.4 Tieteellinen jatkokoulutus	29
3.2.5 Muu kuin tutkintokoulutus	30
3.3 Yhteiskunnallinen vuorovaikutus	31
3.3.1 Yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen toteuttaminen	31
3.3.2 Sidosryhmät	33
4 Laadunhallinnan menettelytavat	34
4.1 Yleiset periaatteet ja arviointitoiminta	34
4.1.1 Strategia ja toimenpideohjelmat	35
4.1.2 Toiminnanohjaus	35
4.1.3 Toiminnan suunnittelu – toteutus – seuranta – kehittäminen koko yliopiston näkökulmasta tarkasteltuna	36
4.1.3.1 Suunnittelu.....	36
4.1.3.2 Toteutus	37
4.1.3.3 Toiminnan seuranta	38
4.1.3.4 Toiminnan kehittäminen.....	39
4.2 Henkilöstö	40
4.3 Tutkimus	43
4.4 Koulutus	44
4.5 Yhteiskunnallinen vuorovaikutus	45
4.6 Hallinto ja tukipalvelut	47
4.7 Sisäinen valvonta ja tarkastus.....	48

1 Yliopisto ja sen johtamiskäytännöt

1.1 Turun yliopisto

Turun yliopisto on yliopistolain ([558/2009](#)) mukaisesti Turun yliopistosta ja Turun kauppakorkeakoulusta muodostettu toimintansa 1.1.2010 julkisoikeudellisena laitoksena aloittanut yliopisto.

Turun yliopiston perustehtävänä on vapaan tutkimuksen ja tieteellisen sivistyksen edistäminen sekä tutkimukseen perustuvan ylimmän opetuksen antaminen. Tehtäviään toteuttaessaan yliopisto edistää elinikäistä oppimista ja tutkimustulosten yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Yliopisto on kansainvälinen tutkimus-, koulutus- ja kulttuuriyhteisö, joka edistää kansainvälistymistä ja vastaa samalla sivistyksen laajasta saavutettavuudesta ja kulttuuriperinnön välittämisestä. Yliopisto tarjoaa opiskelijoilleen monipuoliset edellytykset yhteiskunnan eri tehtävien hallintaan ja kouluttaa heitä kansainväliseen yhteistoimintaan kykeneviksi.

Perustehtävänsä toteuttaessaan yliopisto toimii strategiaansa kirjattujen arvojen, päämäärien ja toiminta-ajatusten mukaisesti.

Yliopisto arvioi toimintaansa säännöllisin väliajoin.¹

Yliopiston toiminta-ajatus ja tavoitetilä on määritelty yliopiston strategiassa, ja ne ovat luettavissa [yliopiston www-sivuilla](#).

1.2 Organisaatio ja johtaminen

1.2.1 Strategia

Turun yliopiston johtaminen perustuu organisaation kaikilla tasoilla ja kaikissa yksiköissä yliopiston yhteisesti hyväksytyyn strategiaan, toimintaperiaatteisiin ja arvoihin.²

Yliopiston hallitus on 11.12.2015 hyväksynyt [strategian vuosille 2016–2020](#) ja sitä konkretisoivat [toimenpideohjelmat](#). Näiden lisäksi toimintaa ohjaavat yliopiston yhteiset politiikat, joita laaditaan eri aihealueille. Tällaisia linjauksia ovat esim. avoimen tieteen linjaukset kuten [datapolitiikka](#) ja [julkaisupolitiikka](#), infrastruktuuripolitiikka (valmisteilla), IPR-politiikka (valmisteilla), [henkilöstöpolitiikka](#), [yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma](#), [riskienhallinta- ja turvallisuuspolitiikka](#) sekä [kieliohjelma](#).

1.2.2 Yliopiston organisaatio ja johtaminen

Turun yliopiston organisaatiokaavio on nähtävissä [yliopiston www-sivuilla](#). Organisaatio muodostuu tiedekunnista, erillisistä laitoksista ja yliopiston yhteisistä palveluista.

¹ Turun yliopiston johtosääntö, 1 § ja 3 §

² Turun yliopiston johtosääntö, 9 §

Julkisoikeudellisena yliopistona toimivan Turun yliopiston ylin päättävä toimielin on [hallitus](#)³. Hallituksen tehtävistä ja kokoonpanosta on säädetty yliopistolain ([558/2009](#)) 14–15 §:ssä sekä [Turun yliopiston johtosäännön](#) 4. luvussa.

Turun yliopiston johtosäännön mukaan yliopiston yleistä hallintoa hoitavat hallituksen ohella [rehtori](#) ja [vararehtorit](#), [yliopistokollegio](#), [kehittämispalvelut](#), [taulospalvelut](#), [viestintä](#) sekä [yliopistopalvelut](#)⁴. Näiden toimivallasta ja tehtävistä on säädetty yliopistolaissa ([558/2009](#)) sekä [Turun yliopiston johtosäännössä](#).

Rehtori ja vararehtorit sekä tiedekuntien ja yliopiston muiden yksiköiden johtajat ja varajohtajat toimivat yhteistyössä yliopiston tehtävien toteuttamiseksi. Rehtorin apuna yliopiston johtamisessa toimii rehtorin asettama johtoryhmä⁵ sekä laajennettu johtoryhmä.

Tutkimuksen ja opetuksen järjestämistä varten Turun yliopistossa on kuusi tiedekuntaa sekä tiedekuntiin rinnastettava kauppakorkeakoulu:

- [humanistinen tiedekunta](#)
- [matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta](#)
- [lääketieteellinen tiedekunta](#)
- [oikeustieteellinen tiedekunta](#)
- [yhteiskuntatieteellinen tiedekunta](#)
- [kasvatustieteiden tiedekunta](#)
- [Turun kauppakorkeakoulu](#)

Tiedekunnan ja Turun kauppakorkeakoulun hallintoa hoitavat johtokunta ja dekaani sekä yksi tai useampi varadekaani.⁶ Tiedekunnista ja kauppakorkeakoulusta sekä näiden hallinnosta on säädetty yliopiston johtosäännön luvussa 5. Tiedekunnat voivat jakaantua yhden tai useamman opetus- ja tutkimusalan muodostamiin laitoksiin tai muihin niihin rinnastettaviin yksiköihin. Laitoksen hallintoa hoitavat sen johtaja sekä yksi tai useampi varajohtaja.⁷ Laitoshallinnosta ja laitoksen johtajan tehtävistä on säädetty yliopiston johtosäännön luvussa 6.

Turun yliopistossa on lisäksi 7 tiedekuntiin kuulumatonta erillistä laitosta, joista 4 (luettelossa viimeisenä mainitut) on Turun yliopiston ja muiden yliopistojen tai laitosten kanssa yhteisiä yksiköitä:

- [kielikeskus](#)
- [koulutussosiologian tutkimuskeskus](#) (RUSE)
- [Turun yliopiston Brahea-keskus](#)
- [PET-keskus](#)
- [Suomen ESO-keskus](#)
- [Turun biotekniikan keskus](#)
- [Turun tietotekniikan tutkimus- ja koulutuskeskus TUCS](#)⁸

Erillisten laitosten perustamisesta ja lakkauttamisesta päättää yliopiston hallitus. Erillisten laitosten tehtävistä ja niiden hallinnosta määrätään niitä koske-

³ Yliopistolaki 558/2009, 14 §

⁴ Turun yliopiston johtosääntö, 5 §

⁵ Turun yliopiston johtosääntö, 9 §

⁶ Turun yliopiston johtosääntö, 6 §

⁷ Turun yliopiston johtosääntö, 7 §

⁸ TUCS on osa Åbo Akademin organisaatiota, jonka laatujärjestelmän piiriin se kuuluu.

vassa [johtosäännössä](#). Muiden yliopistojen tai laitosten kanssa yhteisistä yksiköistä määrätään erikseen.⁹

Yliopiston toiminnan ja hallinnon järjestämisestä määrätään [yliopiston johtosäännössä ja muissa vastaavissa yliopiston sisäisissä määräyksissä](#).¹⁰ Yliopiston johtosäännön 7. luvussa säädellään asioiden käsittelystä. Yliopiston hallitus tekee päätöksensä esittelystä, josta vastaa rehtori siten kuin yliopistolaisissa säädetään. Muut päätökset yliopistossa tehdään huolellisen valmistelun perusteella. Valmistelusta samoin kuin päätösten täytäntöönpanosta vastaa hallintoelimen puheenjohtajan tai päätöksen tekävän henkilön määräämä yliopiston työntekijä.¹¹

1.2.3 Laatu politiikka

Turun yliopiston laadunhallinnan tavoitteena on

- tukea ja varmistaa yliopiston strategiassa asetettujen tavoitteiden ja vision toteutumista,
- ohjata toimintaa riittävän tarkan ja reaaliaikaisen seuranta- ja arviointitiedon varassa,
- kehittää yliopiston toimintaprosessien laatua ja vapauttaa akateemisen henkilöstön työaikaa perustehtäviin ja
- tehdä yliopiston toiminnan keskeiset periaatteet ja korkea laatu näkyväksi.¹²

Yliopiston laadunhallinnan välineenä toimii laatujärjestelmä, jonka keskeiset periaatteet esitetään kootusti rehtorin hyväksymässä yliopiston laatukäsikirjassa ja sen liitteissä.¹³ Yliopiston ohjeistus on intranetissä, joka on yliopistoyhteisön ensisijainen tietolähde käytössä olevista toimintatavoista. Tarvittaessa menettelytavoista saa seikkaperäisempää tietoa henkilökohtaisena neuvontana. Toimintayksiköt vastaavat omalta osaltaan ajantasaisen toimintaohjeiden ja menetelmäkuvausten tuottamisesta. Yksiköt dokumentoivat toimintansa peruseriaatteet päätösten ja ohjeistusten muodossa, intranetissä, toimintakäsikirjoissa tai muin vastaavin tavoin.

Laadunhallinta on osa yliopiston toimintaa, ja laatujärjestelmän organisointi on yliopistossa rehtorin ja toimintayksiköissä niiden johdon vastuulla. Yliopiston toiminnan laatu syntyy kuitenkin viime kädessä yliopistoyhteisön jäsenten asiantuntevasta, vastuullisesta ja eettisestä toiminnasta.

1.2.4 Laadunhallinnan organisointi

Yliopiston laadunhallinnasta vastaa rehtori. Rehtorin vararehtorien tehtävänjaoista tekemän päätöksen¹⁴ mukaisesti laatujärjestelmät kuuluvat koulutuksesta ja koulutusrakenteiden kehittämisestä vastaavan vararehtorin tehtäväalueeseen. Tiedekunnissa laatutyötä johtaa dekaani ja laitoksissa laitoksen johtaja.

⁹ Turun yliopiston johtosääntö, 8 §

¹⁰ Yliopistolaki 558/2009, 28 §

¹¹ Turun yliopiston johtosääntö, 25 §

¹² Hallituksen päätös yliopiston laatu politiikasta 19.4.2007

¹³ Linkki yliopiston laatukäsikirjaan löytyy yliopiston www-sivuilta osoitteesta <http://www.utu.fi/fi/Yliopisto/laatu/Sivut/home.aspx>

¹⁴ Rehtorin päätös 23.8.2012, Dnro 762/001/2012

Turun yliopistossa on laatupäällikkö, joka vastaa yliopiston

- laadunhallintaan liittyvien toimintojen koordinoinnista ja kehittämisestä,
- laatujärjestelmää koskevien päätösten valmistelusta ja esittelystä sekä näiden päätösten toimeenpanon valvonnasta,
- laatujärjestelmän tuottamasta tiedosta ja tuloksista raportoinnista yliopiston johdolle,
- laatukäsikirjan tietosisällön ja linkkien tarkistamisesta ja päivittämisestä ja
- laatujärjestelmään liittyvästä viestinnästä yhteistyössä yliopiston viestintäyksikön kanssa.¹⁵

Rehtori on asettanut yliopiston [laatutyön ohjausryhmän](#), joka valmistelee laatutyötä koskevia asioita hallituksen tai rehtorin päätöksentekoa varten. Ohjausryhmän tehtävänä on yliopiston laatutyöhön liittyvien strategisten linjausten valmistelu sekä niiden toteutumisen seuranta. Työryhmä tekee myös ehdotuksia laatutoiminnan kehittämistä koskevista ohjeista ja suosituksista. Nykyisellä toimikaudella laatutyössä korostuvat uusinta-auditoinnin vaateet: laatutyön järjestelmäominaisuuksien vahvistaminen, erityisesti yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen järjestelmällisen tarkastelun lisääminen sekä laatutyön näkyvyyden kasvattaminen.¹⁶

1.2.5 Kriisitilanteet, turvallisuus ja riskienhallinta

Kriisitilanteissa Turun yliopiston toimintaa ohjaavat valmiussuunnitelma, [riskienhallinta- ja turvallisuuspolitiikka](#), [turvallisuusohjeet](#) sekä [kriisiviestinnän ohjeet](#). Turun yliopiston kriisitoimintaa organisoivat [kolme eri ryhmää](#): kriisitilanteiden johtoryhmä, turvallisuuden ohjausryhmä sekä riskienhallinnan ohjausryhmä.

Kriisitilanteiden johtoryhmä valmistelee toimintaa ohjaavat suunnitelmat ja ohjeet. Kriisitilanteiden johtoryhmä johtaa kriisitilannetta, määrittelee yliopiston kannan ja pääviestit sekä antaa viralliset lausunnot kriisitilanteessa. Kriisitilanteiden johtoryhmä antaa turvallisuuskatsauksen yliopiston hallitukselle kerran vuodessa.

Turvallisuuden ohjausryhmä valmistelee toimintaa ohjaavien suunnitelmien ja ohjelmien vuosittaiset tarkistukset. Kriisitilanteessa ohjausryhmä johtaa operatiivista toimintaa ja tuottaa tietoa kriisitilanteiden johtoryhmälle päätöksenteon tueksi. Turvallisuuden ohjausryhmä laatii vuosittain suunnitelman kriisiharjoitusten, poistumisharjoitusten, pelastus- ja sammutusharjoitusten, kriisiviestintäharjoitusten yms. järjestämisestä.

Riskienhallinnan ohjausryhmän tehtävänä on kartoittaa ja valvoa yliopiston taloudellisia ja juridisia riskejä sekä huolehtia kattavasta vakuutusturvasta.¹⁷

[Työsuojeluun](#) liittyvät asiat löytyvät henkilöstöhallinnon sivulta. Työsuojeluganisaatio on asetettu vuosille 2016–2019.

¹⁵ Rehtorin päätös 14.1.2008, dnro 31/13/2008

¹⁶ Rehtorin päätös 1.10.2015, Dnro 449/051/2015

¹⁷ Rehtorin päätös 7.12.2012, Dnro 1053/051/2012

Tiedekunnissa dekaani ja laitoksissa johtajat vastaavat, että yksikön toiminnan riskit ja niihin varautuminen on asianmukaisesti analysoitu, ennakoitu ja dokumentoitu.

1.3 Toiminnan suunnittelu ja seuranta

1.3.1 Yleiset periaatteet

[Yliopistolain](#) ohella opetus- ja kulttuuriministeriön tulosohjaus luo keskeiset puitteet yliopiston toiminnan suunnittelulle. Keskeisiä kansallisia asiakirjoja, joissa on asetettu tavoitteita koulutukselle ja tutkimukselle, ovat [hallitusohjelma](#), [opetus- ja kulttuuriministeriön linjaukset](#) sekä muut strategiset erillisohjelmat, selvitykset ja työryhmämuistiot.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja yliopisto sopivat nelivuotiskausittain yliopiston toiminnalle asetettavista koulutus- ja tiedepolitiikan kannalta keskeisistä määrällisistä ja laadullisista tavoitteista sekä niiden toteutumisen seurannasta ja arvioinnista.¹⁸ Nämä kirjataan [yliopistojen ja OKM:n välisiin sopimuksiin](#). Vuotuisen raportoinnin ja seurantatietojen perusteella ministeriö antaa kirjallisen palautteen yliopiston toiminnasta.

Yliopiston hallitus päättää yliopiston toiminnan keskeisistä tavoitteista, strategiasta, toiminta- ja taloussuunnitelmasta, talousarvioista sekä ohjauksen periaatteista.¹⁹ Rehtori johtaa ja ohjaa yliopiston toimintaa strategian ja hallituksen linjauksien mukaisesti. [Ohjauksen periaatteet](#) määrittävät yliopiston [toiminnanohjauksen](#). Tällä tarkoitetaan toiminnan suunnitteluun, seurantaan, raportointiin ja kehittämiseen liittyviä kaikille yksiköille yhteisiä periaatteita, joilla asetetaan toiminnalle tavoitteita, osoitetaan resursseja tavoitteiden saavuttamiseksi, seurataan ja raportoidaan toimintaa sekä arvioidaan ja kehitetään toiminnan laatua ja tuloksellisuutta. Turun yliopiston ohjauksen periaatteet on jäsennetty neljään asiakokonaisuuteen:

- strateginen suunnittelu: strategia ja sen toimenpideohjelmat, talouden reunaehdot sekä sopimusmenettely OKM:n kanssa
- toiminnan suunnittelu: vuosisuunnitelmat
- suunnitelmien toimeenpano, seuranta ja raportointi: talouden seuranta, toiminnan ja talouden osavuosisraportointi, vuositilastot, ministeriö- ja viranomaisraportointi
- toiminnan arviointi ja jatkuva parantaminen: strategian seuranta ja raportointi, OKM:n palaute, sisäinen arviointi- ulkoiset auditoinnit ja akkreditoinnit.²⁰

Tiedekuntien, niihin kuuluvien laitosten ja erillisten laitosten toiminnan suunnittelu- ja seurantamenetelmät on kuvattu pääpiirteissään hallituksen hyväksymissä ohjauksen periaatteissa. Tarvittaessa yksiköt antavat yksityiskohtaisempaa ohjeistusta siitä, miten suunnittelu ja seuranta yksikön sisällä toteutetaan.

Yksiköiden toiminnan suunnittelun ja seurannan sähköisenä työkaluna käytetään [toiminnanohjausjärjestelmää \(TOPI\)](#). Yksiköt laativat vuosisuunnitelman-

¹⁸ Yliopistolaki 558/2009, 48 §

¹⁹ Yliopistolaki 558/2009, 14 §, Turun yliopiston johtosääntö 11 §

²⁰ [Hallituksen päätös ohjauksen periaatteista](#) 7.6.2016

sa järjestelmään, joka toimii myös julkaisutyökaluna sopimus- ja neuvottelumateriaalille, rahoituspäätöksille, raportoinnille ym. toiminnanohjauksen kanalta keskeisille dokumenteille. TOPIa käytetään myös täydentävän rahoituksen projektien hallintaan.

Yliopiston toiminnanohjausjärjestelmän taustalla toimii [tietovarasto](#), josta toiminnanohjausjärjestelmään saadaan vuosisuunnittelussa tarvittavat henkilö- ja sopimustiedot sekä budjettien toteumatiedot. Tietovarastoon on integroitu kaikki toiminnan suunnitteluun, seurantaan ja raportointiin tarvittavat keskitetyt ylläpidetyt talouden, henkilöstöhallinnon, opetuksen ja tutkimuksen sekä tilahallinnan tietojärjestelmät. Lisäksi yliopiston tietovarasto on myös integroitu OKM:n ylläpitämään yliopistojen yhteiseen valtakunnalliseen tietovarastoon, johon osa ministeriön edellyttämistä vuosittaisista tilastotiedoista siirtyy automatisoidusti suoraan tietovarastosta.

Tietovaraston avulla edellä mainittujen lähdejärjestelmien tietoa voidaan yhdistellä ja tuottaa erilaisia raportteja yliopiston johtamisen, toiminnan arvioinnin, ohjauksen ja päätöksenteon tueksi. Tietovarastoon on tehty helppolukuisia valmisraportteja yksiköiden käyttöön. Yksiköt voivat myös tilata tietovarastosta seikkaperäisempiä raportteja toimintansa analysoinnin ja kehittämisen tueksi.

1.3.2 Toiminnan suunnittelu

Yliopistolain mukaan yliopiston hallitus päättää toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista, strategiasta ja ohjauksen periaatteista. Turun yliopiston hallituksen hyväksymät periaatteet on jäsennetty [Ohjauksen periaatteet](#) -asiakirjassa. Toiminnan ohjaus noudattaa tiettyä vuosirytmää, miten edellisen vuoden raportointi ja seuraavan vuoden suunnittelu seuraavat toisiaan.

Turun yliopiston [taloussäännön](#) mukaan yliopiston toiminnan ja talouden suunnittelujärjestelmän osia ovat usean vuoden kattava strateginen toiminnan ja talouden suunnittelu, vuotuinen suunnittelu sekä suunnitelmien ja tulostavoitteiden toteutumisen seuranta.²¹

Yliopiston sisäisessä toiminnan suunnittelussa ja ohjauksessa tulosityksiköitä ovat tiedekunnat, laitokset, muut laitoksia vastaavat yksiköt, erilliset laitokset, yliopiston yhteisten palveluiden vastualueet tai muut talousjohtajan tulosityksiköiksi nimeämät toiminnot.²² Tulosityksiköiden toimintaa ohjataan edellä mainittujen, hallituksen hyväksymien periaatteiden mukaisesti. Ohjauksen tarkoituksena on saada yliopistolle asetetut tehtävät toteutettua mahdollisimman tehokkaasti, tuloksellisesti ja taloudellisesti. Tulosohjauksella ja tavoitteiden asettamisella pyritään saavuttamaan ne keskeiset tavoitteet, jotka on kirjattu yliopiston strategiaan sekä ministeriön ja yliopiston väliseen [sopimukseen](#).

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja yliopiston välisessä sopimuksessa toiminnalle asetetaan määrällisiä ja laadullisia tavoitteita. Uutta sopimuskautta suunniteltaessa asetetaan sopimuskauden tai sitä pidemmän aikavälin tavoitteet. Ministeriön kanssa sovitut tavoitteet sisältyvät tiedekuntien ja erillisten laitosten toiminta- ja budjettisuunnitelmiin.

²¹ Turun yliopiston taloussääntö, kohta 2.2

²² Turun yliopiston taloussääntö, kohta 1.2

Yksiköiden vuosisuunnitelmat laaditaan toiminnanohjausjärjestelmään, mistä annetaan vuosittain erilliset ohjeet. [Vuosisuunnitelman](#) rakenne on yhdenmukainen kaikkien yksiköiden kohdalla ja se koostuu toiminta-, henkilöstö- ja budjettisuunnitelmasta. Toimintasuunnitelman rakenne noudattaa yliopiston strategian rakennetta ja siinä on kaksi osaa. Strateginen kehys -osassa käsitellään yksikön missio ja visio, menestystekijät ja vahvuudet/uhkakuvat ja heikkoudet sekä yksikön kehittämisen painopisteet. Tavoitteet ja toimenpiteet -osio koostuu yliopiston strategian neljästä osiosta. Toimintasuunnitelmassa yksikkö kuvaa, miten se osaltaan edistää strategian toimenpideohjelmien toteuttamista. Vuosisuunnitelman yhteydessä yksikkö voi tehdä myös aloitteita toimintansa ja/tai rakenteensa strategisesta kehittämisestä.

Vuosisuunnittelu käynnistyy elokuussa järjestettävällä laitosten, tiedekuntien ja yliopiston johdon yhteisellä strategiapäivällä. Strategiapäivässä keskustellaan seuraavan vuoden vuosisuunnitteluun liittyvistä ajankohtaisista asioista ja ohjeistetaan yhteiset linjaukset.

Yliopiston yhteisissä palveluissa valmistellaan rehtorin johdolla yliopiston budjettikehys. Yliopiston budjettikehysten pohjalta lasketaan yksiköiden budjettikehukset, jotka linjaavat yksikkökohtaiset toiminnan ja talouden suuntaviivat tulevalle vuodelle.

Perusyksiköt (laitokset) laativat tiedekunnan antaman ohjeistuksen mukaisesti vuosisuunnitelmansa toiminnanohjausjärjestelmään. Budjettisuunnitelmaan sisällytetään sekä valtionrahoitus että täydentävä rahoitus. Vuosisuunnitelmaan liitetään mahdolliset strategiset kehittämisesitykset sekä muut mahdolliset liitteet. Tiedekunnat laativat perusyksiköiden suunnitelmien pohjalta tiedekunnan vuosisuunnitelman ja sovittavat perusyksiköiden budjettiesitykset tiedekunnan kehukseen. Lisäksi tiedekunta priorisoi perusyksiköiden esittämät yliopiston sisäiset strategiarahoitusesitykset.

Vuosisuunnitelmien pohjalta rehtori käy tiedekuntien kanssa tavoite- ja budjettineuvottelut joka neljäs vuosi, silloin kun ministeriön sopimuskausi vaihtuu. Neuvottelujen tuloksena sovitaan tiedekuntien toiminnan suuntaviivat ja kehittäminen seuraavalle neljälle vuodelle. Neuvottelujen väli vuosina rehtori ja tiedekunnan dekaani neuvottelevat ja sopivat vuosisuunnittelussa esiin nousseista avoimista kysymyksistä sekä strategisista kehittämisesityksistä. Erillisten laitosten kanssa rehtori käy tavoite- ja budjettineuvottelun vuosittain.

Hallitus käsittelee ja hyväksyy yliopiston vuosisuunnitelman. Jos hallitus tekee muutoksia yliopiston toiminta- ja/tai budjettisuunnitelmaan, on yksiköiden päivitettävä omat suunnitelmansa vastaamaan hallituksen päätöksiä.²³

Tiedekuntia, erillisiä laitoksia ja yliopiston yhteisten palveluiden vastuualueita koskevat sisäiset tavoite- ja budjettisopimukset allekirjoittavat rehtori, talousjohtaja ja kyseessä olevan yksikön johtaja. Budjetointiprosessi kuvataan seikkaperäisemmin kappaleessa [2.2.2](#).

²³ [Hallituksen päätös ohjauksen periaatteista](#) 7.6.2016

1.3.3 Toiminnan seuranta

Yliopiston ja tulosityksiköiden tulosten seuranta toteutetaan ohjauksen periaatteissa määriteltyjen menettelytapojen mukaisesti. Yliopistotasolla seurataan kuukausittain yliopiston voimavarojen, erityisesti talouden ja henkilöstön sekä tutkimuksen ja koulutuksen tuloksellisuuden kehitystä.

Budjettivastuullinen yksikkö on velvollinen jatkuvasti ja säännöllisesti seuraamaan toimintaansa, tavoitteiden toteutumista sekä taloustilanteensa kehittymistä ja raportoimaan niistä yliopiston hallituksen antamien ohjauksen periaatteiden ja taloussäännön mukaisesti. Toiminnasta raportoidaan kaksi kertaa vuodessa: osavuosisiraportti tehdään elokuun loppuun mennessä ja vuosiraportti seuraavan vuoden helmikuun puoliväliin mennessä. Tämä (osa)vuosisiraportointi on käytännössä samalla myös yksikön itsearviointia. Yliopiston yhteiset palvelut seuraavat säännöllisesti yliopiston ja budjetoivien yksiköiden tavoitteiden toteutumista ja taloustilannetta sekä raportoivat niistä rehtorille, yliopiston johtoryhmälle ja hallitukselle. Rehtori antaa (osa)vuosisiraportteista tiedekunnille kirjallisen palautteen. Erillisille laitoksille annetaan yhteinen palaute.

Yliopiston keskeisiä suoritteita ovat tieteelliset julkaisut, perustutkintojen, jatkotutkintojen ja opintosuoritusten määrä, ylempien korkeakoulututkintojen läpäisyaste, kilpailtu tutkimusrahoitus (SA, Tekes, EU) sekä innovaatiotoiminnan seurantatiedot. Suoritetiedot on tallennettu toiminnanohjausta tukevaan tietovarastoon. Yliopiston sisäiseen käyttöön tarkoitettuja tilastotietoja on julkaistu opinto-, henkilöstö- ja taloushallinnon intranet-sivuilla, jossa ne ovat henkilökunnan ja opiskelijoiden nähtävissä.

Yliopisto laatii vuosittain toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen. Tilinpäätös liitteineen laaditaan noudattaen yliopistolain 61 §:n tarkoittamalla tavalla kirjanpitolakia ja -asetusta. Opetus- ja kulttuuriministeriö on lisäksi antanut yliopistoille taloushallinnon koodiston, jossa on määritetty yliopistoille yhteiset tilinpäätöslaskelmamallit, joiden mukaisesti yliopistojen tulee laatia tilinpäätösraportointinsa. Yliopiston yhteiset palvelut valmistelevat yliopiston toimintakertomuksen sekä tilinpäätöksen, jotka hallitus hyväksyy ja yliopistokollegio vahvistaa.

Yliopisto toimittaa vuosittain yliopiston toimintaa kuvaavia tilastoja opetus- ja kulttuuriministeriölle, tilastokeskukselle sekä eräille muille viranomaisille. Tiedot kootaan yliopiston keskitetyistä tietojärjestelmistä (kuten SAP, Personec F, OPSU, UTUCris, Converis, [Greip](#)) ja yliopiston tietovarastosta. OKM on kehittämässä yliopistojen yhteistä tietovarantoa, johon OKM:n edellyttämät tilastotiedot tullaan jatkossa siirtämään suoraan yliopiston tietovarastosta. Tällä hetkellä tiedot esitetään valtakunnallisessa [Vipunen](#) -tietokannassa.

2 Voimavarat

2.1 Henkilöstö

Turun yliopisto on asiantuntijaorganisaatio, jonka menestymisessä avainasemassa ovat sen osaava, motivoitunut ja moninainen henkilöstö, motivoituneet opiskelijat sekä luovaan työhön innostava ympäristö. Yliopisto on oikeudenmukainen työnantaja, jonka henkilöstöpolitiikalle on tunnusomaista avoimuus ja läpinäkyvyys sekä henkilöstön ammattiosaamisen kehittäminen ja työssä jaksamisesta huolehtiminen.²⁴ Yliopiston [strategiassa](#) sekä [henkilöstöpolitiisessa ohjelmassa](#) esitetään periaatteet, joiden mukaisesti henkilöstöasioita yliopistossa toteutetaan. Toiminnan keskeiset tunnusluvut (esim. henkilöstön määrä, henkilötyövuodet ja henkilöstöryhmien suhteelliset osuudet) käyvät ilmi mm. [vuosikertomuksesta](#), tilinpäätökseen sisältyvästä [toimintakertomuksesta](#) sekä henkilöstökertomuksesta ja muista [henkilöstötilastoista](#).

Yliopisto toteuttaa pitkäjänteistä ja suunnitelmallista henkilöstöpolitiikkaa sekä henkilöstövoimavarojen ja niiden käytön suunnittelua. Erityisesti yliopistojen oikeusasemassa ja toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset, suurten ikäluokkien eläköityminen ja yliopiston taloudellisen tilanteen tiukkeneminen ovat korostaneet henkilöstösuunnittelun tarvetta ja merkitystä.

Yliopistossa laaditaan vuosittain henkilöstösuunnitelma, joka pohjautuu yksiköiden talous- ja budjettineuvotteluja varten laatimiin henkilöstösuunnitelmiin. Henkilöstösuunnitelma käsittää organisaation strategian ja toiminnan edellyttämän henkilöstön määrällisen ja laadullisen kokonaistarpeen määrittelyn. Suunnitelmassa ennakoidaan myös henkilöstön muutostarpeet sekä henkilöstörakenteiden kehittäminen. Huomioon otetaan erityisesti yksikön strategiassa määritellyt painopistealueet suunniteltaessa vapautuvien tehtävien uudelleen kohdentamista tai niiden päättämistä. Henkilöstösuunnitelman tarkastelujakso on viisi seuraavaa vuotta. Eläkkeelle jäävien osalta tarkastelujakso on kolme vuotta. Henkilöstömäärän kehittymistä laskennallisina henkilötyövuosi tarkastellaan säännöllisesti laajennetussa johtoryhmässä ja hallituksessa.

2.1.1 Rekrytointi

Yliopisto noudattaa rekrytoinneissa avoimuutta ja julkisuutta, valitsee kuhunkin tehtävään henkilöstöä rekrytoitaessa parhaan mahdollisen henkilön ja kehittää työnantajankuvaansa aktiivisesti.

Keskeisiä yliopiston rekrytointia ohjaavia säädöksiä, määräyksiä ja ohjeita ovat

- Turun yliopiston [henkilöstöpoliittinen ohjelma](#)
- [Yliopistojen yleinen työehtosopimus](#)

Harjoittelukoulujen rekrytointeja ohjaavat myös

- Asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista ([986/1998](#))
- Perusopetuslaki ([628/1998](#))
- Lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittäminen ([504/2002](#))

²⁴ Turun yliopiston henkilöstöpoliittinen ohjelma

Lisäksi Turun yliopistossa rekrytointeja ohjaavat [Turun yliopiston johtosääntö](#) sekä rehtorin ja palvelujohtajan antamat ohjeet työsuhteeseen ottamisesta (ml. [rekrytointimenettely](#), [professorin tehtävään ottaminen](#), [tehtävärakenne](#), [määräaikaiset palvelussuhteet](#), [työsopimuksen tekeminen ja asiakirjahallinto](#)) sekä muista rekrytointiasioista (ml. [dosentin arvo](#), [vierailevan professorin arvo](#), [vanhemman asiantuntijan nimike](#), [opetus- ja tutkimushenkilöstön urapolkuijärjestelmä](#), [emeritus ja emerita -käytännöt](#), [Professor of Practice](#)).

Turun yliopistossa käytetään sähköistä rekrytointijärjestelmää ([eRekry](#)), joka sisältää tehtävien haettavaksi ilmoittamisen sähköisen käsittelyn, hakemusten jättämisen sähköisesti sekä hakemusten hallinnon järjestelmän kautta. Järjestelmän avulla on pystytty vähentämään manuaalisen työn määrää ja selkiyttämään prosesseja.

Ulkomaalaisten työntekijöiden rekrytointeja käsitteleviä ohjeita ja tiedotteita on koottu omalle [intranet-sivulle](#).

Tutkijoiden työhönotossa Turun yliopisto on sitoutunut tutkijoiden aseman ja työolosuhteiden jatkuvaan kehittämiseen [Tutkijoiden eurooppalaisen peruskirjan ja säännösten](#) (Charter & Code) periaatteiden mukaisesti. Tähän perustuen Euroopan komissio on myöntänyt Turun yliopistolle oikeuden käyttää erinomaisen työnantajan HR Excellence in Research -logoa. Arvostusta ja tukea tutkijoille-hankkeen etenemistä kuvataan tarkemmin [www-sivuilla](#) ja [intranetissä](#), joista löytyy myös asiakokonaisuuteen liittyvä ajantasainen aineisto.

Henkilöstöpalveluiden intranet-sivuilla on rekrytointeihin liittyvä ohjeistus, jonka pohjalta henkilöstöpalveluiden asiantuntijat antavat tarvittaessa seikkaperäisempää soveltamisapua. Tarvittaessa yksiköt antavat yksityiskohtaisempaa ohjeistusta siitä, miten rekrytoinnit toteutetaan.

2.1.2 Palvelussuhdeasiat

Yliopiston palvelussuhteissa noudatetaan yliopistojen yleistä [työehtosopimusta](#). Yliopistojen palkkausjärjestelmään (YPJ) liittyvä materiaali ja yliopiston antama ohjeistus on koottu yliopiston [intranetiin](#), [Tuntiopetuksen](#) ja [muiden palkkioiden](#) maksamisesta on annettu omat ohjeistuksensa.

Yliopiston henkilökunnan noudattamista työajoista on koottu tietoa [henkilöstöpalveluiden työaika-sivustolle](#). Myös [poissaoloista](#) ja [lomista](#) on omat sivustonsa. Poissaolojen ja työstä vapautusten käsittelyprosessi on sähköistetty. Järjestelmän avulla on pystytty vähentämään manuaalisen työn määrää sekä selkiyttämään ja yksinkertaistamaan prosesseja.

Henkilöstön hyvinvointiin liittyvistä yliopiston palveluista ja ohjeista on kootusti tietoa [intranetissä](#). Hyvinvointipalvelut (esim. [Yliopistoliikunta](#), [työterveyspalvelut](#), [työsuojelu](#) ja [henkilöstön kehittäminen](#)) tarjoaa omalta osaltaan hyvinvointia edistäviä palveluja koko henkilöstölle. Henkilöstön ja opiskelijoiden tueksi on luotu intranetiin ohjeet [hankalien opetus- ja ohjaustilanteiden](#) varalta. Esi- miehillä on työhyvinvoinnin edistämässä muuta henkilöstöä keskeisempi rooli. Yliopistopalvelut tukee heitä tässä tehtävässä tarjoamalla tukimuotoja mm.

työyhteisön kehittämiseen, työhyvinvoinnin tilan selvittämiseen, johtamisosaamisen kehittämiseen sekä käytännön esimiestyön tukemiseen.

2.1.3 Tehtäviin perehdyttäminen ja ohjaus

Uuden työntekijän perehdyttämisen vastuu jakautuu yliopiston yhteisten palveluiden ja henkilön rekrytoineen yksikön kesken. Työhön ja yksikön toimintoihin perehdyttämisestä vastaa aina ao. yksikkö. Henkilöstöpalvelut ylläpitää [perehdytysivustoa](#), joka sisältää ohjeita uusille työntekijöille sekä perehdyttäjille. Yliopiston yhteiset palvelut järjestää keskitettyjä henkilöstökoulutustilaisuuksia yliopistoon palvelussuhteeseen tuleville työntekijöille tarpeen mukaan, pääsääntöisesti kaksi kertaa vuodessa. Tilaisuus järjestetään rinnakkaiskielisenä (suomi ja englanti).

2.1.4 Hyvinvoinnin vaaliminen ja henkilökunnan osaamisen kehittäminen

Turun yliopisto on asiantuntijaorganisaatio, jolla on yhteiset arvot: eettisyys, kriittisyys, luovuus, avoimuus ja yhteisöllisyys. Yliopisto on vastuullinen työnantaja sekä innostava, kannustava ja keskusteleva työympäristö. Jokainen yliopistoyhteisön jäsen tekee parhaansa omassa tehtävässään ja varmistaa yliopiston menestyksen. Henkilökuntaa kannustetaan uuden oppimiseen, yrittäjämäiseen toimintaan ja oman työn kehittämiseen. Erityistä huomiota kiinnitetään johtamistaitojen kehittämiseen.²⁵

Hyvinvoiva yhteisö on yksi neljästä Turun yliopiston strategian 2016–2020 pääteemasta. Tämän tavoitteen edistämiseksi yliopistoon on perustettu hyvinvointipalveluista vastaava yksikkö, johon on koottu sekä henkilöstön, opiskelijoiden että yhteisön hyvinvoinnista vastaavat toimijat. Yksikön tehtävänä ovat työhyvinvoinnin edistämiseen liittyvät koulutusmuodot ja valmennukset sekä niiden suunnittelu ja kehittäminen, varhaiseen tukemiseen ja sovitteluun liittyvät palvelut, työsuojelutoiminta sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasiat. Lisäksi yliopistoliiikunta ja CampusSport, OpintoVartu, opintopsykologipalvelut, esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyvät palvelut sekä turvallisuus- ja tietoturva-asiat. Yksikkö seuraa yliopistoyhteisön hyvinvoinnin tilaa ja sujuvaa arkea sekä kokoaa sitä koskevaa dataa ja raportoi tilanteesta vuosittain yliopiston johdolle.

Henkilöstön kehittäminen on yliopistopalveluiden tuottama henkilöstöhallinnollinen tukipalvelu, joka tukee osaamisen kehittämistä tarjoamalla ajankohtaista henkilöstökoulutusta, apua muutosten hallinnassa ja työyhteisöjen kehittämisessä sekä työhyvinvointia edistäviä palveluja. Turun yliopistossa toimii [henkilöstön kehittämistoimikunta](#), jonka tehtävänä on määritellä vuotuisia henkilöstön osaamistarpeita, edistää henkilöstön kehittämisen menetelmiä, käsitellä henkilöstönkehittämispalvelujen tarjoamisen sekä yksikkökohtaisten koulutus- ja kehittämishankkeiden tukemisen periaatteita. Toimikunnassa on edustajia yliopiston eri yksiköistä ja eri henkilöstöryhmistä.

Henkilöstön kehittäminen tarjoaa keskitettyjä, koko yliopiston henkilöstölle suunnattuja henkilöstön kehittämisspalveluja sekä rahoittaa, tukee ja suunnittelee räätälöityjä yksikkökohtaisia koulutus- ja kehittämishankkeita. Tavoitteena on kehittää henkilöstön tiedollisia, taidollisia ja asenteellisia valmiuksia, jotta

²⁵ Turun yliopiston strategia 2016–2020

se pystyy suoriutumaan nykyisistä ja kehityksen myötä muuttuvista tehtävistään. Yliopiston henkilöstölle suunnatut koulutukset ja kehittämisspalvelut esitellään [intranetissä](#).

2.2 Talous

2.2.1 Talouden toimintakehykset

Turun yliopisto on yliopistolain ([558/2009](#)) mukaisesti julkisoikeudellinen laitos, jota ohjaavat seuraavat keskeiset säädökset, määräykset ja ohjeet:

- yliopistolaki ([558/2009](#)), erityisesti sen 5 § (oikeuskelpoisuus) sekä 6 luku (yliopistojen ohjaus ja rahoitus) ja 7 luku (yliopiston talous)
- Kirjanpitolaki ([1336/1997](#))
- Kirjanpitoasetus ([1339/1997](#))
- Valtionavustuslaki ([688/2001](#))
- Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta ([621/1999](#))
- Arvonlisäverolaki ([1501/1993](#))
- Tuloverolaki ([1535/1992](#))
- Hallintolaki ([434/2003](#))
- Hallintolainkäyttölaki ([586/1996](#))
- Tilintarkastuslaki ([459/2007](#))
- [Opetusministeriön](#) asetukset, määräykset ja ohjeet
- Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä ([1233/2006](#))

Lisäksi yliopiston taloushallintoa ohjaavat

- [Taloussääntö](#)
- [Hankintasääntö](#)
- [Sisäisen tarkastuksen johtosääntö](#)
- Taloushallinnon ohjeet [intranetissä](#)

2.2.2 Budjetointi ja talouden seuranta

Yliopiston toiminta- ja budjettisuunnitelman valmisteluprosessin pääkohdat on kuvattu hallituksen hyväksymässä [ohjauksen periaatteet](#) -asiakirjassa.

Taloussuunnitteluun liittyviä asiakirjoja ovat opetus- ja kulttuuriministeriön ja yliopiston välinen sopimus, yliopiston toimintasuunnitelma, taloussuunnitelma (=budjetti) sekä tulosennusteet.²⁶

Rehtori jakaa yliopistolle myönnetyn rahoituksen hallituksen päättämien yleisten suuntaviivojen mukaisesti. Rehtorin johdolla käytävissä sisäisissä tavoite- ja budjettineuvotteluissa sovitaan tiedekuntien, erillisten laitosten ja yliopiston yhteisten palveluiden kanssa lähivuosien toiminnan tavoitteet ja budjetti. Neuvottelujen perusteella laadittavat, rehtorin ja tulosyksiköiden väliset sisäiset tavoite- ja budjettisopimukset tehdään vähintään opetus- ja kulttuuriministeriön sopimuskaudelle. Rehtorin tekemän määrärahanjaon perusteella em. yksiköt jakavat määrärahasa oman päätösmenettelynsä mukaisesti omille yksiköilleen. Tiedekunnat ja erilliset laitokset laativat talousjohtajan ohjeiden mukai-

²⁶Turun yliopiston taloussääntö, kohta 2.2

sesti vuosittain ehdotuksen yksikön budjetiksi. Talouspalvelut laatii esityksen koko yliopiston budjetiksi, jonka hallitus hyväksyy rehtorin esittelystä.

Tulosityksiköt seuraavat niiden tavoite- ja budjettisopimuksen mukaisen budjetin käyttöä. Tulosityksikön esimies vastaa rahoituksen riittävydestä ja toiminnan kannattavuudesta. Tulosityksiköt raportoivat budjettinsa toteutumisesta kuukausittain talousjohtajalle, joka seuraa säännöllisesti yliopiston ja yksiköiden taloustilannetta ja raportoi siitä johtoryhmälle. Lisäksi tulosityksiköt raportoivat neljännesvuosittain taloudellisesta toiminnastaan ja sovittujen tulostavoitteiden toteutumisesta rehtorille ja hallitukselle talousjohtajan antamien ohjeiden mukaisesti.²⁷

2.2.3 Täydentävä rahoitus

Täydentävää rahoitusta yliopisto saa tutkimusrahoituksena muilta virastoilta tai laitoksilta (esim. Suomen Akatemia, Tekes), Euroopan unionin ohjelmista, kotimaisilta ja ulkomaisilta yrityksiltä tai yhteisöiltä sekä myös yksityisiltä henkilöiltä lahjoitusten ja testamenttien muodossa.

Täydentävän rahoituksen hakemista, sopimushallintoa, seuranta ja raportointia säätelevät mm. seuraavat ohjeistukset:

- [Taloussääntö](#)
- Maksullisen palvelututkimuksen [yleiset sopimusehdot](#)
- [Turun yliopiston yleiskustannusmenettely täydentävän rahoituksen projekteissa vuonna 2011](#) (yhä ajankohtaiset) sekä [tarkemmat ohjeet](#)
- Turun yliopiston [kustannuskertoimet](#)
- Turun yliopiston rahoittajakohtaiset (esim. Suomen Akatemia, Tekes, EU Horisontti 2020) hakuohjeet löytyvät [Etsitkö tutkimusrahoitusta](#) -sivuilta ja projektin toteuttamisvaiheen ohjeet löytyvät [Projektin toteuttaminen ja hallinnointi](#) -sivuilta.
- Tekesin Tutkimusideoista uutta tietoa ja liiketoimintaa (TUTL) -rahoituksen hakuohjeet löytyvät intranetin [Innovaatiotoiminta ja Tekesin TUTL-rahoitus](#) -sivuilta.

Taloussäännössä määritellään täydentävän rahoituksen menettelytavat.

Projekteja koskevat hakemukset, sopimukset ja raportit (ml. maksatushakemukset sekä väli- ja loppuraportit) liitteineen hyväksyy talousvastuullinen johtaja (ts. laitoksen johtaja) projektin vastuullisen johtajan esityksestä EU:n tutkimuksen puiteohjelmia lukuun ottamatta. EU:n puiteohjelmien hakemukset ja sopimukset hyväksyy rehtori tai hänen valtuuttamansa henkilö ja kustannusraportit rehtorin valtuuttama henkilö, jolla on oikeudet rahoittajan järjestelmään.

Mikäli hakemuksen tai sopimuksen arvo on yli 500 000 euroa, täytyy projektin vastuullisen johtajan aina tarkistuttaa hakemus tai sopimus yliopiston yhteisissä palveluissa ennen laitosjohtajan hyväksyntää. Suomen Akatemian hakemusten ja sopimusten vastaava euromääräinen raja on edellä mainitusta poiketen 1 000 000 euroa.

²⁷ Turun yliopiston taloussääntö, kohta 2.3

Yliopisto vastaanottaa sen strategisiin päätöksiin ja yleiseen toimintaan kohdistuvat tulot ilman erillistä vastaanottopäätöstä. Vastaanotettavien tulojen on perustuttava säädöksiin, määräyksiin, tehtyihin päätöksiin tai asianmukaisesti solmittuihin sopimuksiin ja tuloihin liittyvän toiminnan on oltava yliopistolle kokonaistaloudellisesti kannattavaa. Liiketoiminnan ja muun maksullisen toiminnan suoritteiden hinnoittelussa on noudatettava kustannusvastaavuutta ja yliopiston rehtorin määrittämiä tuottotavoitteita.

Projektin vastuullinen johtaja vastaa siitä, että rahoitusta haettaessa, siitä sovittaessa sekä sitä käytettäessä noudatetaan yliopiston sääntöjen ja ohjeiden lisäksi rahoittajan asettamia ehtoja sekä voimassa olevaa lainsäädäntöä. Maksatushakemusten sekä vuosi- ja loppuraporttien laadinnasta vastaa se yksikkö, jossa on hankkeen toteuttamisvastuu.

Yliopiston yhteiset palvelut neuvoo, ohjeistaa ja kouluttaa kaikissa täydentävän tutkimusrahoituksen hakemuksiin, sopimuksiin ja raportteihin liittyvissä asioissa.²⁸

2.2.4 Taloushallintoon liittyvät tehtävät

Taloushallintoon liittyvät käytännöt ja prosessit on kuvattu tarkemmin intran palveluhakemiston aineistossa ja talouden vastuualueen sisäiseen käyttöön tarkoitettuun toimintakäsikirjassa. Rahoituksen ja talouden tunnusluvut ovat Turun yliopiston vuosikertomuksessa ja tilinpäätökseen sisältyvässä toimintakertomuksessa.

Yliopisto kannustaa henkilökuntaansa kansainväliseen toimintaan. Erityisesti yliopiston perustehtäviin välittömästi osallistuvan akateemisen henkilöstön osaamisen kehittymiselle keskeistä on verkostoituminen kansalliseen ja kansainväliseen tiedeyhteisöön sekä osallistuminen oman tieteenalan toimijoiden tapahtumiin. [Yliopiston matkustusohjeet](#) määrittelevät työmatkoihin liittyvät menettelytavat ja toimintaohjeet.

2.3 Infrastrukturi

2.3.1 Tilat

Yliopiston kiinteistö- ja tilahallinto ylläpitää tilarekisteriä, josta käyvät ilmi yliopiston hallinnassa olevat tilat. Päätösvalta yliopiston tilaratkaisuissa on hallituksella ja rehtorilla. Yliopistossa toimii [tilatyöryhmä](#), jonka tehtävänä on muodostaa kokonaiskuva yliopiston uudisrakennushankkeista, peruskorjaushankkeista yms. tila-asioista. Ryhmä päättää tila-asioissa yliopiston linjauksista asioissa, jotka eivät edellytä yliopiston hallituksen tai rehtorin päätöksiä. Lisäksi tilatyöryhmä osallistuu tarvittaessa yliopiston hallituksen päätettäväksi menevien asioiden valmisteluun. Tilatyöryhmän tehtävänä on myös tilaohjelma II:n käynnistäminen, joka on osa hallituksen päättämää sopeuttamis- ja kehittämisohjelmaa (SoKe).²⁹

²⁸ Turun yliopiston taloussääntö, kohdat 6.1–6.3

²⁹ Rehtorin päätös 22.9.2015, Dnro 98/051/2014

Toimitilojen hankkimisesta, ylläpidosta ja kehittämisestä vastaa yliopistopalveluiden [Toimitilapalvelut](#)-yksikkö yliopiston hallituksen päätösten ja toiminta- ja taloussuunnitelman mukaisesti. Tunnusluvut tiloista löytyvät mm. [vuosikertomuksesta](#) sekä tilinpäätökseen sisältyvästä toimintakertomuksesta.

Dekaanit ja laitosjohtajat päättävät omien yksiköidensä hallussa olevien tilojen käytöstä. Tilakustannukset kohdennetaan yksiköittäin.

2.3.2 Koneet, laitteet ja muu omaisuus

Hankinnoissa noudatetaan lakia julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista ([1397/2016](#)) sekä valtioneuvoston asetusta julkisista hankinnoista ([614/2007](#)), yliopiston [taloussääntöä](#) ja [hankintasääntöä](#), [hankintaohjetta](#), yleisiä sopimusehtoja sekä muita hankinnoista annettuja ohjeita ja päätöksiä.

Hankintapäätöksen tekijöitä ovat rehtori, tulosityksiköiden esimiehet tai heidän nimeämänsä henkilöt. Projektin vastuulliseksi johtajaksi nimetyllä on projektin menoja koskeva päätöksenteko-oikeus.

Hankinnat on suoritettava yliopiston kokonaisuutena huomioiden. Ennen kuin tavaraa tai palvelua koskeva tilaus, sopimus tai muu sitoumus tehdään, menopäätöksen tekijän on varmistettava aiheutuvan menon laillisuus ja tarkoituksenmukaisuus, hankintamenettelyn laillisuus sekä rahoituksen riittävyys. Menopäätöksen tekijä vastaa siitä, että hankinnan tilausehdot ovat yliopiston edun mukaisia. Kaikki yli 100 000 euron ylittävät menot on tilaushetkellä ilmoitettava taloushallintoon yliopiston kassanhallintaa varten.³⁰ Yli 5 000 euroa maksavat investoinnit tulee huomioida vuosittaisessa investointibudjetissa.³¹

Turun yliopistossa yleisesti tehtävät hankinnat tehdään keskitettyjen kilpailutusten perusteella valituilta puitetoimittajilta tai yhteisen liittymäilmoituksen perusteella käytettäviltä Hansel Oy:n kilpailuttamilta toimittajilta. Tietoa hankinnoista ja kilpailuttamisesta on kerätty [intranettiin](#).

Kunkin tulosityksikön käyttöön osoitetun omaisuuden asianmukaisesta hoidosta vastaa yksikön esimies.³² Talouspalvelut tai ulkopuolinen palveluntuottaja pitää yliopiston käyttöomaisuudesta käyttöomaisuuskirjanpitoa. Käyttöomaisuuteen merkitään säännösten, määräysten ja ohjeiden mukainen omaisuus. Tulosityksikoissa pidetään irtaimistorekisteriä, joka sisältää omaisuutta koskevat tunnistetiedot, määrät, hankintahinnat ja -ajat, sijaintipaikat sekä poistamiset.³³

2.4 Palvelut

2.4.1 Yliopiston yhteiset palvelut

Yliopiston yhteisiin palveluihin kuuluvat yliopistopalvelut, kehittämisspalvelut, talouspalvelut ja viestintä. Ne toimivat hallituksen ja yliopiston johdon yleisinä

³⁰ Turun yliopiston taloussääntö, kohta 5.1

³¹ Turun yliopiston hankintasääntö, kohta 1.2

³² Turun yliopiston taloussääntö, kohta 9.1

³³ Turun yliopiston taloussääntö, kohta 7.5

valmistelu- ja toimeenpanoeliminä sekä tuottavat keskitetysti yliopistossa käytettäviä palveluja ja kehittävät yliopiston toimintatapoja.³⁴

Turun yliopiston hallitus on päättänyt sopeuttamis- ja kehittämisohjelmasta (SoKe), jolla sopeutetaan rakenteita ja henkilöstömäärää tulevien vuosien pieneneviä budjetteja ennakoiden. SoKe-ohjelman toimenpiteet jakautuvat neljän kokonaisuuden alle, joista yksi on rakenteelliset muutokset sekä hallinto- ja tukipalveluiden kehittäminen. Vuoden 2016 aikana yliopiston opintohallintotehtävät keskitettiin koulutuksen toimialalle ja opintohallinnon ja avoimen yliopiston henkilökunta siirrettiin yliopiston yhteisten palveluiden henkilökunnaksi. Vuoden 2017 alusta lukien kaikki yliopistossa tehtävä hallinto- ja toimistotyö keskitetään organisatorisesti yliopiston yhteisiin palveluihin. Muutokseen sisältyy palvelukulttuurin kehittäminen sekä toimintojen ja prosessien tarkastelu, etenkin niiden yhtenäistäminen ja tehostaminen.

Kehittämispalveluiden vastuualueeseen kuuluvat

- Täydentävän rahoituksen palvelut
- Tutkimuksen tukeen liittyvät palvelut
- Innovaatiot ja yrittäjyys
- Tutkijanurapalvelut
- Lakimiespalvelut
- Strateginen ohjaus
- Yliopiston vaikuttavuuteen liittyvä kehittäminen

Talospalveluiden vastuualueeseen kuuluvat

- Hankintapalvelut
- Reskontrapalvelut
- Controller-toiminnot
- Projektipalvelut
- Tilaus- ja ostopalvelut
- Laskenta ja kassanhallinta
- Matkapalvelut

Yliopistopalveluiden vastuualueeseen kuuluvat

- Henkilöstöpalvelut
- Hyvinvointipalvelut
- It-palvelut
- Kirjasto
- Koulutuksen toimiala
 - opiskelun tuki
 - koulutuksen tuki
 - opiskelijavalinta ja opintohallinnolliset palvelut
- Lähipalvelut
- Toimitilapalvelut
 - Tilasuunnittelu
 - Tila- ja kuljetuspalvelut
 - Protopaja
 - Majoituspalvelut

Yliopiston yhteisten palveluiden toimintoja on kuvattu tämän laatukäsikirjan muissa kohdissa sekä tarkemmin yliopiston [www-sivuilla](http://www.sivuilla) ja [intranetissä](http://intranetissa).

³⁴ Rehtorin päätös yliopiston yhteisten palveluiden organisaatiosta 26.1.2015 (Dnro: 37/010/2015).

2.4.2 Kirjasto

[Turun yliopiston kirjasto](#) edistää opetusta, opiskelua ja tutkimusta laadukkailla ja yliopistoyhteisön tarpeisiin perustuvilla palveluilla. Se tukee yliopiston perustehtävää hankkimalla ja asettamalla käyttöön yliopistoyhteisön tarvitsemia tietoineistoja, antamalla opetusta niiden hyödyntämiseksi sekä kehittämällä tieteenalakohtaisia asiantuntijapalveluita.

Kirjasto on monipuolinen oppimisympäristö, joka integroi perinteiset sekä verkkotiedonlähteet nykyaikaiseksi tietoympäristöksi. Kirjasto kehittää palveluitaan vuoropuhelussa tiedeyhteisön ja opiskelijoiden kanssa vastaamaan asiakkaiden muuttuvia tiedontarpeita. Kirjaston uudet palvelut painottuvat asiantuntijapalveluihin ja tutkimuksen sekä opetuksen tuen palveluihin kuten tieteenalakohtaisiin [ResearchGuides](#) -oppaisiin.

Kirjasto kehittää myös tilojaan niin, että ne vastaavat muuttuviin tapoihin tehdä tutkimusta, opettaa ja opiskella. Kirjasto tarjoaa eri hiljaisuuden tasot huomioiden tiloja ja lisää asiakastilojen muunneltavuutta sekä monikäyttöisyyttä.

Kirjasto toimii alansa kansallisten ja kansainvälisten verkostojen jäsenenä ja välittää verkostojen yhteisiä palveluita asiakkailleen.

Kirjasto tukee ympäröivän yhteiskunnan tiedontarpeita toimimalla Varsinais-Suomen suurimpana kaikille avoimena tieteellisenä kirjastona. Turun yliopiston kirjasto on kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä säädetyn lain (Laki kulttuuriaineistojen tallentamisesta ja säilyttämisestä 28.12.2007, SK [1433/2007](#)) mukaisesti vapaakappalekirjasto, jonka tehtävänä on tarjota käyttöön ja säilyttää kotimaisia aineistoja vuodesta 1919 lähtien.

Turun yliopiston kirjasto on osa yliopiston yhteisten palveluiden palvelutarjontaa. Kirjaston toimintoja ja palveluita kuvataan tarkemmin sen [www-sivuilla](#). Kirjastolla on oma toimintakäsikirja, joka on osa kirjaston www-sivuja.

2.4.3 IT-palvelut

IT-palveluiden tavoitteena on edistää tutkimusta, opetusta ja opiskelua tarjoamalla laadukkaat, helppokäyttöiset ja kansainvälisesti kilpailukykyiset palvelut. Lisäksi IT-palvelut pyrkii kehittämään ratkaisuja jotka edistävät yliopiston kustannustehokkuutta. Toimintaa ja palveluiden kehittämistä ohjaa strategialähtöinen suunnittelu sekä palveluiden kehittäminen kiinteässä yhteistyössä muun yliopistoyhteisön kanssa.

IT-palveluiden asiakaskuntaan kuuluvat niin yliopiston henkilökunta, opiskelijat kuin yliopiston moninaiset sidosryhmätkin. IT-palvelut vastaa yliopistonlaajuisista tietotekniikkainvestoinneista mukaan lukien ohjelmistolisenssit. Merkittävässä määrin IT-palvelut vastaa myös opetusteknologiainvestoinneista. IT-palveluiden perustana on kaiken aikaa kehitettävä ja hyvin valvottu tietotekniikkainfrastrukturi sekä tietoturvallisuuden varmistaminen.

Tarjolla olevat IT-palvelut on esitelty [intranetissä](#).

2.4.4 Asiakirjapalvelut

[Asiakirjapalvelut](#) tuottaa yliopiston arkisto- ja kirjaamopalvelut, suunnittelee ja ohjeistaa yliopiston arkistonmuodostusta ja huolehtii pysyvästi säilytettävän asiakirjatiedon käytettävyydestä. Asiakirjapalvelut ohjaa yliopistoyhteisöä asiakirjahallinnan kysymyksissä ja kehittää sähköistä asiakirjatiedon käsitteilyä.

Kirjaamossa rekisteröidään yliopistopalveluiden saapuvat ja lähtevät asiakirjat, annetaan rekisteröidyistä aineistoista tietopalvelua ja vastaanotetaan määräaikaan kirjaamoon osoitetut asiakirjat.

Keskusarkisto vastaa pysyvästi säilytettäväksi määrättyjen hallinnon asiakirjatietojen luetteloinnista, säilyttämisestä ja tietopalvelusta. Keskusarkisto ylläpitää yliopiston valokuva-arkistoa ja digitoi arkistossa olevia kuvia.

Yksikön johtaja vastaa yksikön asiakirjatiedoista ja määrää yksikölle arkistovastuuhenkilön. Yksikkö toimittaa pysyvästi säilytettäväksi määrätyn aineiston keskusarkistoon asiakirjapalveluiden antamien ohjeiden mukaisesti järjestettynä. Määräajan säilytettävä asiakirjatieo säilytetään yksikössä ja yksikkö huolehtii sen hävittämisestä yliopiston ohjeiden mukaisesti.

Toimielinten ja työryhmien sihteerit vastaavat toimielinten ja työryhmien asiakirjatietojen käsittelystä. Hankkeen vastuullisen johtajan nimeämä henkilö vastaa hankkeen asiakirjatietojen ja tutkimusaineistojen käsittelystä.

[Asiakirjahallinnon ja arkistotoimen johtosäännössä](#) määritellään yliopiston asiakirjahallinnon ja arkistotoimen vastuut ja tehtävät. Johtosääntöä täydentävät yliopiston [Arkistonmuodostussuunnitelma \(AMS\)](#) ja asiakirjapalveluiden ohjeet.

Arkistonmuodostussuunnitelma on laadittu yhdessä yliopiston muun henkilökunnan kanssa, ja suunnitelma on nimestään huolimatta sitova määräys erityisesti pysyvästi säilytettävän aineiston osalta. AMS on saatavilla yliopiston intrassa. Asiakirjatieo, jolle ei arkistonmuodostussuunnitelmassa tai muuten ole vahvistettu säilytysaika, voidaan hävittää vasta sen jälkeen, kun asiakirjahallintopäällikkö on yhdessä yksikön kanssa todennut, ettei sillä ole pysyvää tai pitkäaikaista säilytysarvoa.

2.4.5 Viestintä

Viestintäyksikkö profiloii yliopistoa, vastaa yliopistotason viestinnästä ja markkinoinnista sekä kehittää viestinnän tapoja, taitoja ja välineitä. Viestintä tukee yliopiston sidosryhmäviestinnän aktiivista ja vuorovaikutteista toteuttamista ja kehittämistä. Sisäistä ja ulkoista viestintää kehitetään kaikissa toiminnoissa ja kaikilla tasoilla sekä suomen- että englanninkielisenä.

Viestinnän toimintaperiaatteina ovat asiantuntemus, luotettavuus, avoimuus, vuorovaikutteisuus, luotaus ja ennakointi.

Viestintä edistää osaltaan yliopiston strategiassa määriteltyjen tavoitteiden toteutumista. Viestintä on määritelty omaksi tavoitteeseen, että yliopisto on nä-

kyvästi esillä yhteiskunnassa ja se on vetovoimainen, innostava, kannustava ja keskusteleva työ- ja opiskeluympäristö.³⁵

[Intranetissä](#) on kuvattu viestinnän palvelut, oppaat, materiaalit ja välineet sekä suomeksi että englanniksi.

³⁵ Viestinnän toimintasuunnitelma 2016–2018

3 Toiminnot

3.1 Tutkimus

Yliopistossa tehtävä tutkimus on vapaata ja tutkijalähtöistä. Turun yliopisto on kansainvälisesti kilpailukykyinen tiedeyliopisto, jonka toiminta perustuu korkeatasoiseen ja monialaiseen tutkimukseen.³⁶ Strategiassa tutkimukselle määritellyjä tavoitteita konkretisoi neljä toimenpideohjelmää: monialainen ja tie- teidenväläinen tutkimus, tutkijan urapolku, avoin tiede sekä tutkimuksen tuki ja infrastruktuurit.³⁷

Turun yliopiston tutkimus profiloituu seuraavien temaattisten kokonaisuuksien kautta:

- biotulevaisuus
- digitaaliset tulevaisuudet
- kulttuurinen muisti ja yhteiskunnan muutos
- lapset, nuoret ja oppiminen
- lääkekehitys ja diagnostiikka
- meri ja merenkulku

Turun yliopisto koordinoi Suomen Akatemian kansallisia tutkimuksen huippuyksiköitä ja NordForskin rahoittamia pohjoismaisia huippuyksiköitä. Turun yliopistolla on akatemiaprofessuureja ja FiDiPro-hankkeita (Finnish Distinguished Professor). Ajantasainen tieto huippuyksiköistä ja professuureista löytyy yliopiston [www-sivuilla](http://www.sivuilla).

Turun yliopisto on osallistunut EU:n puiteohjelmiin 2. puiteohjelmasta lähtien. Horizon 2020 (2014–2020) -puiteohjelmaan Turun yliopisto on saanut tähän mennessä 27 hyväksytyä hanketta, joista 4 ERC-hankkeita ja 9 Marie Curie -hankkeita (3 IF, 5 ITN and 1 NIGHT). Turun yliopisto koordinoi kahta konsortiota ja on mukana 18 konsortiossa.

Turun yliopisto on mukana kansainvälisten, kansallisten ja alueellisten infrastruktuurien kehittämisessä ja ylläpitämisessä. Yliopisto osallistuu Kansallisen tutkimuksen infrastruktuurien tiekarttaan sisältyviin hankkeisiin ja Suomen Akatemian tutkimusinfrastruktuurirahoitukseen (FIRI). Lisäksi yliopisto järjestää sisäisiä hakuja rahoittaakseen niitä tutkimuksen infrastruktuureja, joiden hankinta ja ylläpito eivät ole mukana FIRI-rahoituksessa. Tutkimusneuvosto käsittelee hakemukset ja tekee priorisoinnin tai esityksen rehtorin päätöksentekoa varten. Yliopisto osallistuu mahdollisuuksien mukaan myös esim. EU Horisontti 2020-ohjelman infrastruktuurirahoitushakuihin.

Tutkimustoiminnassa keskeisiä suoritteita ovat [julkaisufoorumin eri luokitustasojen julkaisumäärät](#), open access -julkaisujen osuus julkaisuista, tutkimusrahoituksen määrä (erityisesti kansainvälinen rahoitus) sekä kansainvälisen henkilöstön osuus opetus- ja tutkimushenkilöstöstä ja valmistuvista tohtoreista. Toteutuneet suoritteet (esim. julkaisujen määrä ja täydentävän rahoituksen osuus) ovat nähtävillä mm. Yliopiston vuosikertomuksessa sekä tilinpäätökseen sisältyvässä toimintakertomuksessa.

³⁶ Turun yliopiston strategia 2016–2020

³⁷ Strategian toimenpideohjelmat 2016–2020

Turun yliopistossa toimii rehtorin nimittämä moniammatillinen ja -tieteellinen [OpenUTU projekti](#). Siinä kehitetään tutkimusaineistojen, tieteellisen julkaisemisen ja tutkimuksen menetelmien avoimuutta. Turun yliopistolla on rehtorin allekirjoittama ja hallituksen vahvistama [julkaisupolitiikka](#) ja [datapolitiikka](#). Nyt on meneillään avoimiin tutkimusmenetelmiin liittyvän politiikan valmistelu. Näiden politiikkojen tavoitteena on ohjata Turun yliopiston tutkijoita avoimen tieteen toimintakulttuurin omaksumiseen. OpenUTU projektissa on tuotettu tutkijoiden avuksi [dataopas](#) ja [julkaisemisen opas](#). Internet-sivulla ilmestyneisiin oppaisiin on koottuna mm. käytännön neuvoja julkaisuiden ja aineistojen avaamiseen, linkkejä avoimuutta tukeviin järjestelmiin sekä vastauksia avoimuuteen liittyviin eettisiin ja juridisiin kysymyksiin. Keskeinen osa OpenUTU projektia ovat erilaiset koulutukset, ohjeistukset ja asiaan liittyvät uutisoinnit.

3.1.1 Tutkimustoiminnan kehittämistä ohjaavat rakenteet, reunaehdot ja tukipalvelut

Tutkimuksesta ja tutkimuksen edellytysten kehittämisestä vastaavan [vararehtorin](#) tehtäväalueeseen kuuluvat yliopiston strategia tutkimustoiminnan osalta, tutkimuksen arviointi ja infrastruktuurit, tieteiden väliset yhteydet, tutkimus- ja innovaatiopalvelut sekä teollinen yhteistyö.³⁸

Rehtorin asettaman [tutkimusneuvoston](#) tehtävänä on seurata yliopiston strategiassa esitettyjen tutkimuksen kehittämistoimenpiteiden toteuttamista ja osallistua laadunhallintatyöhön tutkimuksen osalta sekä tehdä ehdotuksia toimenpiteiksi, jotka koskevat

- yliopiston tutkimuksellista profiilia,
- yliopiston tutkimuksen tukitoimien kehittämistä,
- tutkimuksen arviointien suunnittelua,
- kansainvälisyyttä ja tieteiden välisiä yhteyksiä,
- tutkimuksen infrastruktuurien ylläpitämistä ja kehittämistä,
- täydentävän rahoituksen hankkimista,
- nuorten tutkijoiden urakehitystä,
- innovaatioiden hyödyntämistä ja teollista yhteistyötä.

Tutkimusneuvosto toimii myös tutkimuksen kokonaisarvioinnin ohjausryhmänä. Tutkimusneuvostoa kuullaan, kun yliopistossa tehdään merkittäviä linjauksia ja avauksia.

Tutkimusneuvoston puheenjohtajana toimii tutkimuksen ja tutkimuksen edellytysten kehittämisestä vastaava vararehtori.³⁹

Yliopistossa harjoitettava tutkimustoiminta on lähtökohtaisesti vapaata ja tutkijalähtöistä. Tutkimusta suunniteltaessa on kuitenkin otettava huomioon yliopiston strategia ja tiedekuntien ja ao. laitoksen mahdollisesti määrittelemät linjaukset ja periaatteet sekä hyvä tieteellinen käytäntö ja taloussäännön määräykset. Yliopiston tutkimuksesta merkittävä osa toteutetaan täydentävän rahoituksen turvin, ja tätä toimintaa on säädelty [yliopiston ohjein](#).

Alakohtaisia tutkimukseen liittyviä käytäntöjä kuvataan tarkemmin yksiköiden toimintatapojen dokumentaatiossa.

³⁸ Rehtorin päätös 23.8.2012, Dnro 762/001/2012

³⁹ Rehtorin päätös 15.6.2015, Dnro 350/051/2015

[Tutkimuspalvelut](#) yksikkö tarjoaa tukipalveluja tutkimusprojekteille niiden elinkaaren eri vaiheissa ja toimii päätöksentekijöiden tukena täydentävää rahoitusta koskevista kysymyksistä. [Tutkimuksen tukiverkosto](#) vastaa tutkimuspalvelujen ja tiedekuntien/erillislaitosten välisestä tiedonkulusta.

3.1.2 Hyvä tieteellinen käytäntö, tutkimusta ohjaava lainsäädäntö sekä eettiset periaatteet

Turun yliopisto on sitoutunut Tutkimuseettisen neuvottelukunnan vuonna 2012 julkaiseman [Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa](#) -ohjeiston mukaiseen toimintatapaan. Turun yliopistolla on [eettinen toimikunta](#). Tieteelliseen jatkokoulutukseen liittyviä koulutuksen eettisiä kysymyksiä, vilppitapausten käsittelyä ja plagioinnin tunnistamista käsitellään kohdassa [3.2.2](#).

Tutkimustoiminnan toteuttamista ja rahoittamista säätelevät useat lait ja muut säädökset, määräykset ja ohjeet. Yliopiston henkilökunnan tulee noudattaa tutkimustoiminnassaan näitä lakeja ja säädöksiä sekä niiden perusteella annettuja yliopiston sisäisiä ohjeita ja määräyksiä. Tutkimustoiminnan toteuttamista ja rahoittamista koskevia yliopiston sisäisiä määräyksiä ja ohjeita ovat mm.

- Maksullisen palvelututkimuksen [yleiset sopimusehdot](#)
- [Taloussääntö](#)
- [Hankintasääntö](#)
- [Keksinnöt ja Korkeakoulukeksintölaki](#)

Yliopistossa tehtävässä kliinisessä tutkimuksessa noudatetaan [kliinisen tutkimustoiminnan ohjeistoa](#). Ohjeisto koskee myös ei-lääkinnällistä kliinistä tutkimusta ja muuta ihmisillä tehtävää tutkimusta, joka tulee tehdä GCP (Good Clinical Practice) -ohjeistoa noudattaen. Turun yliopistolla on kaksi GLP-periaatteiden (Good Laboratory Practices) mukaisesti toimivaa testauslaboratorio: [koe-eläin keskus](#), [bioanalytiikan laboratorio](#)

Yliopiston sisäisten määräyksien ja ohjeiden taustalla tutkimustoiminnan toteuttamista ja rahoittamista säätelevät mm. seuraavat lait ja asetukset:

- Yliopistolaki ([558/2009](#))
- Arvonlisäverolaki ([1501/1993](#))
- Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta ([621/1999](#))
- Hallintolaki ([434/2003](#))
- [Hankintoja koskeva lainsäädäntö](#)
- Kilpailulaki ([948/2011](#))
- Tekijänoikeutta koskeva lainsäädäntö ([404/1961](#))
- Patenttilaki ([550/1967](#))
- Laki oikeudesta korkeakouluissa tehtäviin keksintöihin ([369/2006](#))

Edellä mainittujen lisäksi on useita eri alojen tutkimustoimintaan liittyviä lakeja, kuten eläinsuojelulaki ([247/1996](#)) ja laki koe-eläintoiminnasta ([62/2006](#)).

3.1.3 Täydentävän rahoituksen hakemukset, rahoituspäätökset ja sopimukset

Täydentävän rahoituksen hakemusten, rahoituspäätösten ja sopimusten menettelytapoja käsitellään seikkaperäisemmin kohdassa [2.2.3](#).

3.1.4 Tulosten raportointi ja niiden hyödyntäminen

Tutkimustulosten hyödyntäminen voidaan jakaa akateemiseen ja kaupalliseen hyödyntämiseen. Tulosten akateemista hyödyntämistä ovat esimerkiksi julkaisut, opinnäytteet, tulosten käyttäminen opetuksessa sekä tieteellisessä, ei-kaupallisessa tutkimuksessa. Tulosten hyödyntäminen kaupallisesti sisältää tulosten liiketoiminnallisen käytön.

Tieteellisen tutkimustyön luonteeseen kuuluu, että sen tulokset ovat julkisia, ja tiedeyhteisön ja muun yhteiskunnan vapaasti käytettävissä. Tutkimustulosten julkaisumuoto ja -foorumi valitaan tapauskohtaisesti työn sisällön ja kohdeyleisön mukaan. Yleisimmin tulokset pyritään julkaisemaan työn aiheen kannalta keskeisessä oman alan tieteellisessä julkaisussa. Tämän lisäksi tuloksista raportoidaan tyypillisesti alan kongresseissa ja muissa kokouksissa.

Turun yliopiston strategian 2016–2020 yhtenä toimenpideohjelmana on avoimen tieteen edistäminen ja sen periaatteiden omaksuminen koko yliopistossa. Yliopisto kehittää tutkimusaineistojen, tieteellisen julkaisemisen ja tutkimuksen menetelmien avoimuutta kehittämällä uusia toimintatapoja, linjauksia ja työkaluja. Tätä tuetaan monipuolisella koulutuksella, ohjeistuksella ja viestinnällä. Käytännössä näitä tavoitteita toteuttaa [OpenUTU-projekti](#).⁴⁰

Kun kyse on täydentävän rahoituksen turvin tehtävästä tutkimuksesta, tutkimuksen seurannassa ja tulosten raportoinnissa noudatetaan tutkimusta koskevaa rahoituspäätöstä, sopimusta sekä rahoittajan antamia ehtoja.

Turun yliopiston strategiassa määritellään peruslinjaukset sille, miten yliopisto itse hyödyntää tutkimustuloksia kaupallisesti. Koulutusvienti vahvistaa yliopiston kansainvälistä toimintaa ja vaikuttavuutta. Yliopisto etsiikin uusia tutkimukseen perustuvia koulutusvientituotteita toteutettavaksi kestäväällä ja lisäarvoa tuottavalla tavalla.⁴¹ Esimerkiksi [KiVa Koulu](#)-ohjelma. Kaupallistamista ja teknologiansiirtoa sekä koulutusvientiä koskevia yliopiston ohjeita on [intranetissä](#).

Näiden taustalla on mm. seuraavat lait:

- Laki oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin ([656/1967](#))
- Tekijänoikeuslaki ([404/1961](#))
- Patenttilaki ([550/1967](#))
- Laki oikeudesta korkeakouluissa tehtäviin keksintöihin ([369/2006](#))

3.2 Koulutus

Yliopiston koulutustehtävä on määritelty yliopistolaisissa ([558/2009](#)), asetuksessa yliopistojen tutkinnoista ([794/2004](#)) sekä asetuksessa yliopistojen koulutusvastuun täydentämisestä, yliopistojen koulutusohjelmista ja erikoistumiskoulutuksista ([568/2005](#)). Tässä asetuksessa ja Turun yliopiston [opintojohtosäännön liitteessä](#) on määritelty yliopistossa edustettuina olevat koulutusalat sekä alemmat ja ylemmät korkeakoulututkinnot, erikoistumistutkinnot ja jatkotutkinnot. Yliopiston kansainväliset maisteriohjelmat ovat pohjautuneet asetukseen yliopistojen maisteriohjelmista ([767/2008](#)). Maisteriohjelma-asetuksen lakkautamisen jälkeen yliopisto on laadun varmistamiseksi antanut rehtorin päätök-

⁴⁰ Rehtorin päätös 3.7.2015 Dnro 367/051/2015

⁴¹ Strategia toimenpideohjelmat 2016–2020

sen siitä, miten [uusia tutkintoon johtavia koulutusohjelmia](#) valmistellaan ja käynnistetään Turun yliopistossa.⁴² Yliopistot voivat järjestää myös erikoistumiskoulutusta, tutkintojen osia sisältävää koulutusta avoimena yliopistopetuksena tai muutoin erillisinä opintoina ja täydennyskoulutusta⁴³.

Turun yliopisto edistää sivistystä ja vapaata tiedettä ja antaa siihen perustuvaa ylintä opetusta. Monialainen ja innostava koulutus perustuu uusimpaan tietoon ja vastaa yhteiskunnan muuttuviin tarpeisiin. Koulutuksen kansainvälisyys näkyy houkuttelevina englanninkielisinä tutkinto-ohjelminä ja kansainvälistymistä tukevien osioiden sisällyttämisenä kaikkiin tutkintoihin. Erityistä huomiota strategiassa saa koulutusviennin kehittäminen.⁴⁴ Strategiassa koulutukselle määritellyjä tavoitteita konkretisoi neljä toimenpideohjelmaa: laadukas oppiminen ja sujuvat opintopolut, opetuksen ja oppimisen digitalisaatio, koulutuksen kansainvälisyys sekä koulutus ja työelämä.⁴⁵

Yliopiston strategiassa ja sitä konkretisoivissa toimenpideohjelmissä määritellyjen tavoitteiden ja lainsäädännön ohella opetusministeriön tulosohjaus vaikuttaa yliopiston koulutustehtävälle asetettaviin tavoitteisiin (ks. [1.3](#)). Koulutuksen osalta keskeisiä suoritteita ovat mm. tutkinnot (alemmat, ylemmät, tohtorin tutkinnot), tutkintojen suoritusajat, vuosittaiset opintopistekertymät, ulkomaiset tutkinto-opiskelijat sekä Turun yliopistosta lähteneiden tai tänne saapuneiden vaihto-opiskelijoiden määrä. Koulutuksen tunnuslukuja löytyy mm. Turun yliopiston [opiskelutilastoista](#), vuosikertomuksesta ja tilinpäätökseen sisältyvästä toimintakertomuksesta.

3.2.1 Koulutuksesta päättäminen

Eri toimijoiden toimivaltaa ja tehtäviä on määritelty [yliopiston johtosäännössä](#), [opintojohtosäännössä](#) ja [tutkijakoulun johtosäännössä](#).

[Yhden vararehtorin tehtäväalueeseen](#) kuuluvat koulutuksen ja koulutusrakenneiden kehittäminen, opetus ja oppimisympäristöt sekä opintojen eteneminen. Vararehtori toimii puheenjohtajana yliopiston [opintoasianneuvostossa](#), jonka tehtävänä on

- yliopiston koulutuksen alueen strategian toteutumisen seuranta ja edistäminen
- opetuksen ja oppimisen laadun kehittäminen
- valmistella koulutusta koskevia asioita hallituksen tai rehtorin päätöksentekoa varten⁴⁶
- seurata opiskelijavalinnoille asetettujen tavoitteiden toteutumista ja antaa tarvittaessa tiedekunnille suosituksia valintojen kehittämisestä⁴⁷.

Opintoasianneuvoston alaisuudessa voi toimia jaostoja. Tällä hetkellä niitä on neljä: [Erikoistumiskoulutusjaosto](#), [Hyvinvointijaosto](#), [Koulutuksen kansainvälisten asioiden jaosto](#) ja [Opiskelijapalautajaosto](#). Kullakin jaostolla on oma intrasivunsa, jossa esitellään jaoston toimintaa sekä julkaistaan sen tuottamaa ma-

⁴² Rehtorin päätös 4.2.2014 Dnro 125/002/2014

⁴³ Laki yliopistolain muuttamisesta 1172/2014

⁴⁴ Turun yliopiston strategia 2016–2020

⁴⁵ Strategian toimenpideohjelmat 2016–2020

⁴⁶ Rehtorin päätös 24.6.2015, Dnro 376/051/2015

⁴⁷ Turun yliopiston opintojohtosääntö, 3 §

teriaalia. Jaostot raportoivat toiminnastaan opintoasiainneuvostolle kerran vuodessa heinäkuun loppuun mennessä.⁴⁸

Tohtorikoulutusta kehittää ja koordinoi tutkijakoulun ylin päättävä elin, rehtorin asettama [tutkijakoulun johtoryhmä](#).⁴⁹ Tieteellistä jatkokoulutusta kuvataan tarkemmin luvussa [3.2.4](#).

Yliopiston lukuvuosi alkaa 1.8. ja päättyy 31.7. Syyslukukausi alkaa 1.8. ja päättyy 31.12. Kevätlukukausi alkaa 1.1. ja päättyy 31.7. Tiedekunta päättää viimeistään edellisen lukuvuoden joulukuun loppuun mennessä ajanjaksoista, jolloin opetusta annetaan ja lukuvuoden mahdollisesta jakamisesta opetusperiodeihin.⁵⁰

3.2.2 Koulutuksen eettisyys, vilppitapausten käsittely ja plagioinnin tunnistaminen

Eettisyys on Turun yliopiston toiminnan keskeisiä arvoja. Henkilökunnalta ja opiskelijoilta tämä edellyttää rehellisyyttä, oikeudenmukaisuutta, objektiivisuutta ja hyvän tieteellisen käytännön periaatteiden noudattamista. [Oppimisen eettiset ohjeet](#) määrittelevät yliopiston eri rooleissa toimivan henkilökunnan ja opiskelijoiden oikeudet ja velvollisuudet eettistä toimintaa koskevissa kysymyksissä. Rehtori on vahvistanut [Turun yliopiston menettelyohjeet opiskelun vilppitapausten varalle](#).⁵¹

Turun yliopistossa valmistuville opinnäytteille (alemman ja ylemmän tutkinnon tutkielmat, lisensiaatintutkimukset, väitöskirja) tehdään ennen töiden hyväksymistä sähköinen alkuperäisyyden tarkastus Turun yliopiston ylläpitämää plagiaatintunnistuspalvelua käyttäen. Tarkastuksesta ja tulosten tulkinnasta vastaa opinnäytteen ohjaajana toiminut opettaja. Opinnäytteessä mainitaan, että tarkastusmenettely on tehty. Yksityiskohtaisempaa tietoa plagiaatintunnistuspalvelusta ja opinnäytteisiin tehtävästä merkinnästä saa [FairUTU-palvelusivustolta](#).

Sähköistä plagiaatintunnistusta suositellaan lisäksi käytettäväksi perus-, aine- ja syventävien opintojen eri vaiheissa siinä laajuudessa kuin eettisen toimintatavan tavoite edellyttää. Edelleen sähköistä plagiaatintunnistusta suositellaan sovellettavaksi myös Turun yliopiston tieteellisten julkaisusarjojen julkaisuprosessissa. Sähköistä plagiaatintunnistusta voidaan soveltaa myös yliopistossa laadittavan oppimateriaalin tarkastukseen.

Opiskelijan oikeusturvaan liittyviä menettelytapoja kuten [opiskelu-oikeuteen liittyviä kysymyksiä](#), [oppimisen eettisiä ohjeita](#), [muutoksenhakumenettelyä ja muita oikeudellisia asioita](#) sekä ongelmatilanteiden menettelytapoja [hankalissa opetus- ja ohjaustilanteissa](#) on esitelty seikkaperäisemmin intranetissä. Kasvatustieteiden tiedekunnassa on käytössä [OpintoVartu-toimintamalli](#), jota ollaan laajentamassa koko yliopiston kattavaksi.

⁴⁸ Opintoasiainneuvoston päätös 29.10.2015

⁴⁹ Turun yliopiston tutkijakoulun johtosääntö 3 §

⁵⁰ Turun yliopiston opintojohtosääntö, 11 §

⁵¹ Rehtorin päätös 19.12.2012, Dnro 1101/002/2012

3.2.3 Perustutkintokoulutus

Yliopistossa koulutukseen liittyvä päätöksenteko on hajautettu, ja tiedekunnat vastaavat yliopistossa valtaosasta opiskeluun liittyvistä kysymyksistä. Tiedekunnat mm. päättävät opiskelijavalintaperusteista, hyväksyvät opiskelijat, hyväksyvät opetussuunnitelmat, arvioivat ja kehittävät tutkintoja ja tutkintoihin liittyviä opintoja sekä ratkaisevat opintosuoritusten yleistä järjestelyä koskevat asiat. Yliopiston hallitus päättää vuosittain hyväksyttävien tutkinto-opiskelijoiden määrät.

Koulutuksen käytännön toteutuksesta ja opintojen akateemisesta ohjauksesta vastaavat laitokset ja oppiaineet. Osana yliopistopalveluita toimiva [koulutuksen toimiala \(KoTo\)](#) ylläpitää opiskelijatietojärjestelmää ja tuottaa yliopiston yhteistä informaatiomateriaalia ja ohjeistusta sekä tuottaa koulutuksen ja opiskelun tukipalvelut yliopiston kaikille yksiköille.

Tarkemmin tehtäviä, työnjakoa ja toimintatapoja on kuvattu toimintayksiköiden dokumentaatioissa. Esimerkiksi tiedekuntien ja laitosten välinen työnjako vaihtelee hieman kunkin tiedekunnan omien päätösten mukaisesti.

Opetussuunnitelmat eli yliopiston tutkintojen tavoitteet, rakenteet ja sisällöt on kuvattu tiedekuntien sähköisissä [opinto-oppaissa](#). [Opetusohjelmat](#) sisältävät yliopiston lukuvuositteiset opetustiedot. Koulutuksen toimiala antaa lisäksi ohjeistuksia opiskelijoille mm. sivuaineopiskelusta ja opinto-ohjauksesta. Koulutuksen toimiala toimittaa myös [Opiskelijan yleisopasta](#) joka sisältää tietoa mm. Yliopiston palveluista, opiskelijoiden hyvinvoinnista, oikeusturvasta ja opintojen rahoituksesta.

3.2.4 Tieteellinen jatkokoulutus

Tieteellisen jatkotutkinnon voi Turun yliopistossa suorittaa [opintojohtosäännön liitteessä](#) luetelluilla koulutusaloilla. Kaikki Turun yliopistossa tohtorin tutkintoa suorittavat kuuluvat tutkijakouluun, jonka tehtävänä on tohtorikoulutuksen koordinointi ja järjestäminen yhdessä tiedekuntien kanssa. Yliopiston tiedekunnat, laitokset ja oppiaineet vastaavat tieteellisen jatkokoulutuksen järjestämisestä. Turun yliopistossa toimii tällä hetkellä [16 tohtoriohjelmaa](#)⁵², jotka kattavat kaikki yliopiston edustamat tieteenalat.

[Turun yliopiston tutkijakoulun](#) (UTUGS) tavoitteena on taata järjestelmällinen, korkeatasoinen, ohjattu ja ajallisesti hallittu tohtorikoulutus Turun yliopiston tohtorikoulutettaville⁵³. Tohtorikoulutuksen tavoitteena on antaa valmiudet toimia tutkimus- ja opetustehtävissä sekä muissa vaativissa asiantuntijatehtävissä ja kansainvälisessä yhteistyössä.⁵⁴ Tutkijakoulun, tohtoriohjelmien sekä laadukkaan opetuksen ja tuen avulla pyritään turvaamaan, että yliopistojen, elinkeinoelämän ja muun yhteiskunnan tarpeisiin koulutetaan riittävästi korkeatasoisia ja osaavia asiantuntijoita.

Tutkijakoulutuksen vastuullisen johtajan nimittää rehtori. Vastuullisen johtajan tukena toimii tutkijakoulun koordinaattori, joka huolehtii tutkijakoulun yleishal-

⁵² Rehtorin päätös 19.6.2013 Dnro 536/41/2013

⁵³ Turun yliopiston tutkijakoulun johtosääntö 1 §

⁵⁴ Valtioneuvoston asetus [1039/2013](#), 21 §

linnosta ja yhteyksistä tohtoriohjelmiin. Koordinaattori vastaa tiedekuntien järjestämien yhteisten kurssien kokoamisesta tutkijakoulun koulutustarjontaan. Tutkijakoulun ylin päättävä elin on rehtorin tutkijakoululle asettama [johtoryhmä](#). Se voi asettaa monijäsenisiä työryhmiä, jotka toimivat tutkijakoulun johtoryhmän tukena ja valmistelevat osa-alueensa asiat tutkijakoulun johtoryhmän päätettäväksi. Jokaisella tohtoriohjelmalla on vastuujohtaja. Tutkijakoulun johtoryhmä ja tohtoriohjelmien vastuujohtajat muodostavat yhdessä tutkijakoulun laajennetun johtoryhmän.

Tohtorintutkinnon suoritusoikeutta haetaan tohtoriohjelmasta tohtoriohjelman hakuajat huomioiden. Tohtorintutkinnon suoritusoikeuden myöntää tiedekunta tohtoriohjelman esityksestä. Tiedekunnat päättävät tutkintovaatimuksista ja opiskelijavalintaperusteista, hyväksyvät opetussuunnitelmat, arvioivat ja kehittävät tutkintoja ja tutkintoihin liittyviä opintoja yhdessä tohtoriohjelmien ja tutkijakoulun kanssa sekä myöntävät tutkinnot. Tiedekunta määrää myös väitöskirjan esitarkastajat sekä vastaväittäjän tai vastaväittäjän ja kustoksen.

Tarkemmat kuvaukset tieteelliseen jatkokoulutukseen liittyvistä käytännöistä löytyvät [tiedekuntien www-sivuilta](#) sekä tutkijakoulun johtoryhmän antamista [tohtorikoulutusta koskevista toimintaperiaatteista Turun yliopistossa](#)⁵⁵. Tutkijakoulun johtoryhmä on myös antanut [ohjeen tohtoriohjelmien muodostamisesta](#)⁵⁶. Yliopistossa noudatettavasta väitösprosessista on laadittu [prosessikuvaus](#). Väittelijälle on julkaistu yliopiston ohjeet, jotka ovat luettavissa [www-sivuilla](#).

Opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa kaudelle 2017–2020 solmitussa sopimuksessa tavoitteeksi on asetettu, että Turun yliopisto tuottaa vuosittain keskimäärin 152 tohtorin tutkintoa.

3.2.5 Muu kuin tutkintokoulutus

Turun yliopisto tuottaa mm. avointa yliopisto-opetusta, yliopistollisia erikoistumisopintoja, erikoistumiskoulutusta ja täydennyskoulutusta⁵⁷. Yliopiston täydennyskoulutustarjonta on esitely yliopiston [www-sivuilla](#). Täydennyskoulutusta järjestävät säännöllisesti useat yksiköt. Yliopistossa voi myös suorittaa yksittäisiä kursseja tai opintokokonaisuuksia [ns. erillisinä opintoina](#).

[Avoimen yliopiston](#) opetus suunnitellaan tiedekuntien, erillisten laitosten (esim. kielikeskus) ja koulutuksen toimialan yhteistyönä. Tiedekunta hyväksyy omien oppiaineidensa avointa yliopisto-opetusta koskevat opetussuunnitelmat. Koulutuksen toimiala koordinoi ja kokoaa lukuvuosittain yliopiston avoimen yliopisto-opetuksen toimeenpanosuunnitelman sen jälkeen, kun tiedekunnat ovat hyväksyneet opetussuunnitelmat ja opetuksen järjestämisen. Toimeenpanosuunnitelmaan sisällytetään myös sellainen avoimen yliopiston opetus, joka tapahtuu yhteistyössä yliopiston ulkopuolisen oppilaitoksen tai muun opetuksen järjestäjän kanssa.⁵⁸

⁵⁵ Turun yliopiston tutkijakoulun johtoryhmän päätös 26.6.2012

⁵⁶ Turun yliopiston tutkijakoulun johtoryhmän päätös 18.12.2012, Dnro 1096/41/2012

⁵⁷ Laki yliopistolain muuttamisesta 1172/2014

⁵⁸ Turun yliopiston opintojohtosääntö, 26 §

Erikoistumiskoulutukset on tarkoitettu työelämään siirtyneille korkeakoulututkinnon suorittaneille. Koulutukset perustuvat [korkeakoulujen keskinäisiin sopimuksiin](#). Turun yliopiston tavoitteena on olla Suomen johtava erikoistumiskoulutusten kehittäjä. Intranetistä löytyvät [ohjeet erikoistumiskoulutuksen valmisteluun](#).

Tiedekunnat ottavat opiskelijat järjestämäänsä täydennyskoulutukseen sekä suorittamaan erillisiä opintoja ja [JOO-opintoja](#)⁵⁹. Turun yliopiston Braheakeskus ja asianomaiset erilliset laitokset ottavat opiskelijat omiin koulutuksiinsa. Täydennyskoulutuksen ja avoimen yliopisto-opetuksen valintaperusteet hyväksyy opetuksen järjestäjä.⁶⁰

Tarkempi kuvaus täydennyskoulutuksesta ja avoimeen yliopisto-opetukseen liittyvistä käytännöistä löytyvät [www-sivuilta](#).

Turun yliopisto toteuttaa myös koulutusvientiä, joka on palvelujen vientiä. Yliopisto kartoittaa mahdollisia koulutuksen ja osaamisen palveluja ja suunnittelee palvelujen tuotteistamista. Tällöin selvitetään ja määritetään mm. palvelujen kohderyhmä, toteutustapa, riskienhallinta ja laadunvarmistus. Samalla otetaan huomioon mm. mahdolliset kulttuurierot. Koulutusvientituotteella tulee olla selkeä hyöty asiakkaalle. Intranetissä kuvataan seikkaperäisemmin [koulutusviennin menettelytapoja](#).

3.3 Yhteiskunnallinen vuorovaikutus

(YVV) toteutuu tutkimuksen ja koulutuksen kautta. Yliopistollisen tutkimuksen hyödyt yhteiskunnalle välittyvät paitsi julkaisujen, myös tiedeviestinnän ja erilaisten innovaatioiden ja sovellusten kautta. Koulutuksen myötä akateeminen tieto leviää ympäröivään yhteiskuntaan erilaisina oppimisympäristöinä ja toisaalta työelämään siirtyvien valmiuksina toimia eri tehtävissä kaikkialla yhteiskunnassa. Vuorovaikutus eri sidosryhmien kanssa parantaa tutkimuksen ja opetuksen laatua ja vaikuttavuutta.

Tutkimuksen ja koulutuksen kautta toteutuvan vuorovaikutuksen lisäksi on tunnistettavissa toimintoja, jotka on jo lähtökohtaisesti luotu kehittämään ympäröivää yhteiskuntaa akateemista tieto-taitoa hyödyntämällä. Nämä toiminnot ovat moninaisia yltäen lapsille suunnatuista tapahtumista aina teollisuusyhteistyöhön ja asiantuntijatehtäviin yliopiston ulkopuolella. Merkittävä osa yliopiston alueellisen kehittämisen toiminnasta tapahtuu yhteistyössä alueen muiden korkeakoulujen kanssa.

3.3.1 Yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen toteuttaminen

Lain mukaan yliopistojen tulee tehtäviään hoitaessaan edistää elinikäistä oppimista, toimia vuorovaikutuksessa muun yhteiskunnan kanssa sekä edistää tutkimustulosten ja taiteellisen toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta.⁶¹ Yhteiskunnallinen vuorovaikutus on tutkimukseen ja opetukseen integroitava osa yliopiston perustehtävää. Siihen osallistuvat yliopiston kaikki toimintayksiköt ja

⁵⁹ JOO-opinnot = joustavan opinto-oikeuden piiriin kuuluvat opinnot

⁶⁰ Turun yliopiston opintojohtosääntö, 26 §

⁶¹ Yliopistolaki (558/2009) 2 §

yliopistoyhteisön jäsenet erilaisin painotuksin. Yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen eri toimintamuotoja on kuvattu tarkemmin intranetin YVV-sivustolla.

Strategiansa mukaisesti Turun yliopisto on yhteiskunnan hyvinvoinnin ja talouden vauhdittaja. Se vahvistaa kykyään vastata alueen sivistyksellisiin ja taloudellisiin tarpeisiin sekä kansallisiin ja globaaleihin haasteisiin. Tavoitteena on rakentaa vahvaa ennakkoinnin kulttuuria yhteiskunnan hyödyksi.⁶² Strategiasa yhteiskunnalliselle vuorovaikutukselle määritellyjä tavoitteita konkretisoi neljä toimenpideohjelmaa: yrittäjyysyliopisto, yhteiskunnallinen vuorovaikutus, koulutusvienti sekä aktiivinen innovaatiotoiminta.⁶³

Vuorovaikutus yksityisen, julkisen ja kolmannen sektorin kanssa parantaa tutkimuksen ja opetuksen laatua ja vaikuttavuutta. Yhteistyö konkretisoi palvelututkimuksena ja näiden tulosten hyödyntämisenä sekä kansainvälisinä, kansallisina tai alueellisina kehittämishankkeina. Akateeminen asiantuntijuus välittyy yhteiskuntaan yliopiston aktiivisen viestinnän ja julkaisu toiminnan kautta ja vastaavasti yliopisto hyödyntää sidosryhmien asiantuntijuutta (esim. neuvottelukunnat, alumni- ja mentorointitoiminta). Yliopisto tukee asiantuntijoiden osallistumista aktiivisesti yhteiskunnalliseen keskusteluun. Yhteistyö konkretisoi myös tutkintokoulutuksen työelämärelevanssina, elinikäisen oppimisen palveluina ja koulutuksen vientinä. Opintojen työelämäyhteyttä vahvistetaan tarjoamalla mielekkäitä ja entistä yksilöllisempiä opintopolkuja sekä tutkinto-että aikuisopiskelijoille.

Turun yliopistolla on neuvottelukunta ja myös tiedekunnissa on käytössä neuvottelukuntakäytäntöjä. Toimintaa on kuvattu seikkaperäisemmin tämän laatukäsikirjan luvussa [4.5](#).

Merkittävä osa yliopiston alueellisen kehittämisen toiminnasta tapahtuu yhteistyössä alueen muiden korkeakoulujen kanssa. Yliopisto esimerkiksi toimii Varsinais-Suomen seutukuntien kanssa tarjoten palvelukanavan osajensa hyödyntämiseen yhteistyössä muiden turkulaisten korkeakoulujen kanssa [Korkeakoulukumppani](#)-verkostossa.

Rehtori on asettanut [yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen ohjausryhmän ja sen käytännön työtä tukemaan projektiryhmän](#)⁶⁴. Ohjausryhmänä toimii yliopiston laajennettu johtoryhmä tehtävänänsä seurata ja ohjata YVV:n toteutumista yliopiston strategian linjausten mukaisesti. Ohjausryhmä käsittelee YVV-asioita laajennetun johtoryhmän kokouksissa noin 3 kertaa lukuvuodessa. Projektiryhmä vastaa yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen toimenpideohjelmasta, valmistele ja toimeenpanee ohjausryhmän käsittelemät asiat ja toimii yliopiston strategian toimenpideohjelmien tukiryhmänä YVV:hen liittyvissä asioissa. Projektiryhmän puheenjohtajana toimii kehitysjohtaja.

Yhteiskunnalliseen vuorovaikutukseen liittyvät koordinaatiotehtävät ja tukipalveluiden tuottaminen on määritelty osana yliopiston yhteisiä palveluita toimivan Kehittämispalveluiden vastuulle.

⁶² Turun yliopiston strategia 2016-2020

⁶³ Strategian toimenpideohjelmat 2016-2020

⁶⁴ Rehtorin päätös 16.6.2016, Dnro 198/051/2016

3.3.2 Sidosryhmät

Sidosryhmäsuhteiden kehittäminen on osa yliopiston yhteiskunnallista vaikuttamista, ja sen tavoitteena on tukea tutkimusyhteistyön vahvistamista, valmistuneiden työllistymistä, opetuksen kehittämistä sekä verkostoitumista ja sidosryhmäyhteistyön tarjoamien synergiaetujen hyödyntämistä.

Turun yliopiston johtosäännön mukaan vähintään 40 % hallituksen jäsenistä on yliopiston sidosryhmien edustajia. Tällä hetkellä [yliopiston hallituksen](#) kymmenestä jäsenestä neljä on sidosryhmien edustajia.⁶⁵

Yliopiston sidosryhmäsuhteita hoidetaan hajautetusti yliopiston yksiköissä, ja keskeiset sidosryhmät vaihtelevat yksikön tehtäväkentästä riippuen. Kehittämispalvelut vastaa sidosryhmäsuhteiden kehittämisestä. Viestintäyksikkö vastaa yliopistotasoisesta sidosryhmäviestinnästä ja markkinoinnista sekä tukee sidosryhmäsuhteiden kehittämistä.

Alumnitoiminnan tavoitteena on työelämäyhteyksien aktivoiminen, tutkimustiedon välittäminen, tutkimusyhteistyön rakentaminen sekä uusien virikkeiden levittäminen. Alumniyhdistysten, tiedekuntien ja oppiaineiden aktiivinen omaaloitteinen yhteydenpito entisiin opiskelijoihin muodostaa perustan yliopiston alumnitoiminnalle. Koulutuksen toimialan opiskelun tuki -osasto vastaa yliopistotasoisesta alumniviestinnästä, alumnien rekrytoinnista, alumnitoiminnan näkyvyydestä, koko yliopistolle yhteisten alumnitapahtumien järjestämisestä, opiskelijoiden mentorointiohjelman koordinoimisesta sekä yliopiston alumnitoiminnan kehittämisestä.

Rehtori on asettanut alumnisuhteiden [ohjausryhmän](#), jonka tehtävänä on edistää Turun yliopiston alumnisuhteiden kehittämistä ja yliopiston verkostoitumista. Alumnisuhteiden ohjausryhmä ideoi uusia tapoja aktivoida alumneja yhteistyöhön kotiyliopistonsa kanssa, auttaa levittämään tietoa yliopiston alumnitoiminnasta sekä tuo näkökulmia yliopiston ja sen antaman koulutuksen kehittämiseen.⁶⁶ Yliopiston vuorovaikutus alumnien kanssa on monimuotoista ja kahdensuuntaista. Useat alumnit toimivat esimerkiksi mentorina Turun yliopiston mentorointiohjelmissa.

⁶⁵ Turun yliopiston johtosääntö, 11 §

⁶⁶ Rehtorin päätös 23.5.2013, Dnro 431/051/2013

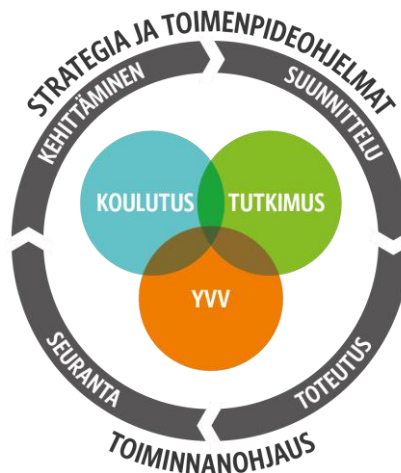
4 Laadunhallinnan menettelytavat

4.1 Yleiset periaatteet ja arviointitoiminta

Laadunhallinta on osa Turun yliopiston johtamis- ja toiminnanohjausjärjestelmää. Turun yliopiston laadunhallintajärjestelmä tuottaa johtamisen ja perustehtävien toteuttamisen tueksi tietoja, joilla ylläpidetään ja kehitetään laadusta tutkimusta, koulutusta ja yliopiston yhteiskunnallista vuorovaikutusta. Turun yliopistossa laatutyö on nivottu strategian, toimenpideohjelmien sekä toiminnanohjauksen kautta kiinteäksi osaksi yliopiston toimintaa. Kaikissa toiminnoissa edetään jatkuvan kehittämisen kehän mukaisesti.

Toiminnan laatu syntyy yliopistoyhteisön jäsenten asiantuntevasta, vastuullisesta ja eettisestä toiminnasta. Laadunhallinta on Turun yliopistossa sulautettu osaksi kaikkea toimintaa ja laadunhallinnassa noudatetaan samaa vastuunjorakennetta kuin muussakin toiminnassa. Yliopiston laadunhallinnasta vastaa rehtori. Rehtorin vararehtorien tehtävänjaosta tekemän päätöksen mukaisesti laatujärjestelmät kuuluvat koulutuksesta ja koulutusrakenteiden kehittämisestä vastaavan vararehtorin tehtäväalueeseen. Hänen tukena toimii [laatupäällikkö](#), jonka tehtävänä on mm. laadunhallintaan liittyvien toimintojen koordinointi ja kehittäminen, laatutyön tuottaman tiedon ja tulosten raportointi sekä laadunhallintaan liittyvä viestintä yhteistyössä viestintäyksikön kanssa. Tiedekunnissa laatutyön organisointi on dekaanin vastuulla, laitoksissa laitoksen johtajan sekä yliopiston yhteisissä palveluissa kunkin yksikön johtajan vastuulla. Rehtorin nimeämän [laatutyön ohjausryhmän](#) tehtävänä on seurata yliopiston laatutyön toteutumista ja tehdä ehdotuksia laatutoiminnan kehittämistä koskevista ohjeista ja suosituksista. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimii laatujärjestelmistä vastaava vararehtori ja valmistelijana laatupäällikkö.

TURUN YLIOPISTON LAADUNHALLINTA

4.1.1 Strategia ja toimenpideohjelmat

Turun yliopiston johtaminen perustuu organisaation kaikilla tasoilla ja kaikissa yksiköissä yliopiston yhteisesti hyväksytyyn strategiaan, toimintaperiaatteisiin ja arvoihin. Turun yliopiston hallitus on hyväksynyt 11.12.2015 Strategian vuosille 2016–2020 ja sitä konkretisoivat toimenpideohjelmat.

Strategian ja sitä konkretisoivien toimenpideohjelmien lisäksi toimintaa ohjaavat yliopiston yhteiset politiikat, joita laaditaan eri aihealueille. Tällaisia linjauksia ovat esim. [julkaisupolitiikka](#), infrastruktuuripolitiikka (valmisteilla), [henkilöstöpolitiikka](#), [yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma](#), [riskienhallinta- ja turvallisuuspolitiikka](#) sekä [kieliohjelma](#).

Yliopistolla on yliopistotasoinen laatukäsikirja, jossa laadunhallinnan periaatteet ja käytännöt kuvataan. Toimintojen yhtenäistämisen ja selkeyttämisen kannalta olennainen väline laadunhallinnassa on yliopiston intranet, jonka kehittäminen on tehnyt mahdolliseksi luopua yksikkökohtaisista toimintakäsikirjoista.

4.1.2 Toiminnanohjaus

[Toiminnanohjauksella](#) tarkoitetaan yliopiston toiminnan suunnittelua, seuranta ja raportointia. Yliopiston hallitus on hyväksynyt ohjauksen periaatteet, joissa linjataan, miten yliopisto asettaa toiminnalle tavoitteita, osoittaa resursseja tavoitteiden saavuttamiseksi, seuraa ja raportoi sekä arvioi ja kehittää toimintaa, sen laatua ja tuloksellisuutta. Lähtökohtana ovat kaikille yksiköille yhtäläiset tavoitteet, menettelytavat ja vastuunjako toiminnan vuotuisessa suunnittelussa, seurannassa ja raportoinnissa.

Turun yliopiston ohjauksen periaatteet on jäsennetty neljään asiakokonaisuuteen:

- strateginen suunnittelu: strategia ja sen toimenpideohjelmat, talouden reunaehdot sekä sopimusmenettely OKM:n kanssa
- toiminnan suunnittelu: vuosisuunnitelmat
- suunnitelmien toimeenpano, seuranta ja raportointi: talouden seuranta, toiminnan ja talouden osavuosisuunnittelu, vuositilastot, ministeriö- ja viranomaisraportointi
- toiminnan arviointi ja jatkuva parantaminen: strategian seuranta ja raportointi, OKM:n palaute, sisäinen arviointi- ulkoiset auditoinnit ja akkreditoinnit.⁶⁷

Toiminnan suunnittelua ja seuranta kuvataan seikkaperäisemmin tämän laatukäsikirjan luvussa [1.3](#).

⁶⁷ [Hallituksen päätös ohjauksen periaatteista](#) 7.6.2016

4.1.3 Toiminnan suunnittelu – toteutus – seuranta – kehittäminen koko yliopiston näkökulmasta tarkasteltuna

Laadunhallinta tarkoittaa järjestelmällistä, yliopiston perustehtäviä tukevaa toimintaa, jossa edetään jatkuvan kehittämisen kehän suunnittelu – toteutus – seuranta – kehittäminen mukaisesti. Laadunhallinnan tärkeimpänä tavoitteena on yliopiston perustehtävien, tutkimuksen ja koulutuksen sekä yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen korkea laatu. Perustehtävien lisäksi on yleisempiä, kaikille toiminnan osa-alueille yhteisiä asiakokonaisuuksia, joissa toteutuu jatkuvan kehittämisen kehä. Seuraavassa kuvataan ensin näitä osa-alueita ja sen jälkeen omissa alaluvuissaan, millaisia laadunhallinnan menettelytapoja käytetään tutkimuksessa, koulutuksessa ja yhteiskunnallisessa vuorovaikutuksessa sekä henkilöstöön liittyvissä asioissa, tukipalveluiden tuottamisessa ja sisäisessä valvonnassa.

4.1.3.1 Suunnittelu

Jatkuvan kehittämisen kehän ensimmäinen vaihe on suunnittelu.

Yliopisto sopii määrällisistä ja laadullisista tavoitteistaan opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa nelivuotiskaudeksi. Ministeriön kanssa solmittavassa [sopimuksessa](#) OKM määrittelee korkeakoululaitoksen yhteiset toiminnalliset tavoitteet. Yliopistokohtaisesti sopimuksessa määritellään yliopiston tehtävä, profiili ja painoalat, määrälliset- ja toiminnalliset tavoitteet sekä keskeiset kehittämis-kohteet sopimuskaudelle. Strategisen rahoituksen taso sovitaan ministeriön määrittelemäksi kaudeksi, muilta osin yliopistojen vuotuinen rahoitus määräytyy ministeriön määrittelemällä ansaintaan perustuvalla [rahoitusmallilla](#).

[Yliopiston strategiaa toteutetaan toimenpideohjelmien](#) ja yksiköiden vuosisuunnitelmien avulla. [Vuosisuunnitelma](#) laaditaan yliopistotasolle, yksikkötasolle (tiedekunta / erillinen laitos / yliopiston yhteiset palvelut) sekä tiedekunnan alaisiin laitoksiin tai sitä vastaaviin yksiköihin. Vuosisuunnitelman rakenne on yhdenmukainen kaikkien yksiköiden kohdalla ja se koostuu toiminta-, talous- ja henkilöstösuunnitelmasta.⁶⁸

- Toimintasuunnitelman rakenne noudattaa yliopiston strategian rakennetta. [Strateginen kehys -osassa](#) käsitellään yksikön missio ja visio, menestystekijät ja vahvuudet/uhkakuvat ja heikkoudet sekä yksikön kehittämisen painopisteet. [Tavoitteet ja toimenpiteet -osio](#) koostuu yliopiston strategian osioista [Vaikuttava tutkija](#), [Vastuullinen kouluttaja](#), [Yhteiskunnan hyvinvoinnin ja talouden vauhdittaja](#) sekä [Hyvinvoiva yhteisö](#). Toimintasuunnitelmassaan yksikkö kuvaa, miten se osaltaan edistää strategian toteuttamista.
- [Budjettisuunnitelmaan](#) sisällytetään sekä valtionrahoitus että täydentävä rahoitus. Ministeriöltä saadun alustavan rahoituksen ja muiden talouden reunaehtojen perusteella hallitus linjaa yliopiston budjettikehyksen valmistelun yleiset lähtökohdat. Näiden perusteella rehtorin johdolla laaditaan yliopiston tarkempi budjettikehys, johon seuraavan vuoden budjettisuunnitelmia ryhdytään laatimaan. Yksiköt laativat budjettisuunnitelmansa tämän kehyksen sisällä.

⁶⁸ [Hallituksen päätös ohjauksen periaatteista](#) 7.6.2016

- [Henkilöstösuunnitelmassa](#) tarkastellaan toiminnassa tapahtuvien muutosten vaikutusta henkilöstön hyvinvointiin, rakenteeseen ja määrään. Lisäksi siinä tarkastellaan henkilöstön osaamisen kehittämistä, kansainvälisen toiminnan lisäämistä sekä työssä jaksamisen ja työhyvinvoinnin kehittämistä. Vuosittain laadittavan henkilöstösuunnitelman tarkastelujakso on viisi vuotta (eläkkeelle jäävien osalta kolme vuotta). Henkilöstösuunnittelussa noudatetaan henkilöstöpoliittista ohjelmaa sekä rekrytoinnista ja muusta henkilöstön kehittämisestä annettua ohjeistusta.

Vuosisuunnitelmien pohjalta rehtori käy tiedekuntien kanssa tavoite- ja budjettineuvottelut joka neljäs vuosi, silloin kun ministeriön sopimuskausi vaihtuu. Neuvottelujen tuloksena sovitaan tiedekuntien toiminnan suuntaviivat ja kehittäminen seuraavalle neljälle vuodelle. Neuvottelujen väli vuosina rehtori ja tiedekunnan dekaani neuvottelevat ja sopivat vuosisuunnittelussa esiin nousevista avoimista kysymyksistä sekä strategisista kehittämisesityksistä ja investointiavustuksista. Erillisten laitosten kanssa rehtori käy tavoite- ja budjettineuvottelun vuosittain.

Hallitus käsittelee ja hyväksyy yliopiston vuosisuunnitelman. Jos hallitus tekee muutoksia yliopiston toiminta- ja/tai budjettisuunnitelmaan, on yksiköiden päivitettävä omat suunnitelmansa vastaamaan hallituksen päätöksiä.

Jatkuvan kehittämisen kehällä vaiheeseen suunnittelu sisältyy edellä kuvatun henkilöstösuunnitelman lisäksi myös henkilöstön rekrytointi, jota kuvataan seikkaperäisemmin tämän laatukäsikirjan luvussa [2.1.1](#).

4.1.3.2 Toteutus

Jatkuvan kehittämisen kehän toinen vaihe on toteutus. Merkittävä osa tästä vaiheesta tapahtuu yliopiston perustehtävien eli tutkimuksen ja koulutuksen sekä näihin kytkeytyvän [yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen](#) kautta. Yliopiston yhteiset palvelut kuten esimerkiksi [henkilöstö-](#), [talous-](#), [tutkimus-](#), [innovaatio-](#), [IT-](#) ja [toimitilapalvelut](#) turvaavat osaltaan perustehtävien sujuvaa ja laadukasta toteutumista. [Koulutuksen toimiala](#) tuottaa koulutuksen tukipalveluita ja tutkimuksen toimiala tutkimuksen tukipalveluita.

Toteutusvaihe tarkoittaa käytännössä myös strategian toimenpideohjelmien toteuttamista eli sitä, että yliopisto ja sen yksiköt toimivat laatimiensa vuosisuunnitelmien mukaan.

Toteutusvaiheeseen sisältyvät myös henkilöstön palvelussuhteeseen liittyvät asiat sekä perehdyttäminen ja henkilöstökoulutus, joita kuvataan seikkaperäisemmin tämän laatukäsikirjan luvuissa [2.1.2 – 2.1.4](#).

4.1.3.3 Toiminnan seuranta

Jatkuvan kehittämisen kehän kolmas vaihe on [toiminnan seuranta](#).

Yliopisto sopii määrällisistä ja laadullisista tavoitteistaan opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa nelivuotiskaudeksi. Sopimuskauden aikana ministeriö antaa yliopistolle [kirjallista palautetta](#) vuotuisen raportoinnin ja seurantatietojen perusteella ja yliopistokohtaisia neuvotteluja käydään tarvittaessa.

Turun yliopistossa strategian toimenpideohjelmien toteutumista seurataan ja analysoidaan kaksi kertaa vuodessa. Kukin toimenpide on vastuutettu jollekin taholle, pääsääntöisesti yliopiston tai tiedekuntien johtoon kuuluvalla henkilölle. Vastuutahot ovat laatineet kullekin toimenpiteelle tarkemmat toteuttamissuunnitelmat, aikataulut ja toteuttamisen seurantatavat. Myös yksiköiden (osa)vuosiraportit ja strategisen rahoituksen erillisraportit toimivat yliopiston strategian toteutumisen seurannan tietolähteinä. Yliopiston [kehittämispalvelut](#) vastaavat toimenpiteiden etenemisen seurannasta. Säännöllisen seurannan tarkoituksena on varmistaa toimenpiteiden eteneminen ja tarvittaessa tehdä korjaavia toimenpiteitä. Strategian etenemistä seurataan yliopiston johtoryhmässä ja siitä raportoidaan yliopiston hallitukselle. Toimenpideohjelmat ajoittuvat kokonaan tai osittain strategiakaudelle, ja niitä voidaan täydentää strategiakauden aikana.

Strategian etenemistä seurataan laajennetussa johtoryhmässä ja hallituksessa kaksi kertaa vuodessa. Lisäksi kuukausittain tarkastellaan sekä yliopiston että kunkin tiedekunnan keskeisiä toiminnan avainlukuja, joita ovat tutkinnot, 55 op kertymän kehittyminen, henkilöstömäärän kehittyminen laskennallisina henkilötyövuosina sekä toteutuneet menot. Lisäksi vuositasolla seurataan julkaisujen kertymää. [Kehittäminen ja suunnittelu -yksikkö](#) tuottaa tietovaraston avulla kuukausiraportin ja vertaa tunnuslukuja kolmen vuoden keskiarvoihin. Raportti käsitellään kuukausittain laajennetussa johtoryhmässä ja mikäli tulokset niin edellyttävät, ryhdytään korjaaviin toimenpiteisiin.

Toiminnanohjaukseen liittyvä (osa)vuosiraportointi on osa jatkuvan kehittämisen kehän seurantavaihetta. Tätä kuvataan seikkaperäisemmin tämän laatukäsikirjan luvussa [1.3.3](#).

Turun yliopistossa järjestetään säännöllisin väliajoin rehtorin yksikkökierroksia. Kullakin kierroksella on asialista, jonka mukaan vierailut toteutetaan.

Hallitus arvioi säännöllisesti omaa työskentelyään. Vuoden viimeisessä kokouksessa käsitellään hallituksen itsearviointi, jossa hallitus arvioi omaa toimintaansa ja toimintaedellytyksiään sekä johtoryhmän arvio hallitustyöskentelystä. [Arviointikyselyiden vastaukset](#) esitetään intranetissä muiden hallituksen kokousaineistojen tavoin. Arviointien perusteella hallituksessa käydään palauttekeskustelu.

[Yliopistokollegio](#) seuraa lakisääteisesti yliopiston johtamista ja talouden hoitoa ja tekee vuosittain päätöksen yliopiston tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vahvistamisesta. Tämän lisäksi kollegio pitää noin kaksi kertaa vuodessa yhteiskokouksia hallituksen ja rehtoriston kanssa. Yhteiskokouksissa käydään keskustelemalla läpi koko yliopistoa koskevia ajankohtaisia asioita.⁶⁹

⁶⁹ Turun yliopiston johtosääntö, 17 §

Henkilöstön osalta seurantavaiheeseen sisältyy kehityskeskustelukäytäntö, jota kuvataan seikkaperäisemmin tämän laatukäsikirjan luvussa [4.2](#).

Yliopiston yksiköt ja toiminnot arvioivat ja kehittävät toimintaansa osana joka-päiväistä työskentelyään, mutta myös itsearviointien ja benchmarking-arviointien ja [sisäisten arviointien](#) avulla. Yksiköt ja toiminnot voivat itse valita parhaiten omaan toimintaansa ja toimintakulttuuriinsa soveltuvat kehittämis-kohteiden paikallistamistavat. Esimerkiksi hallituksen hyväksymään [sopeuttamis- ja kehittämisohjelmaan \(SoKe\)](#) sisältyvässä hallinto- ja tukipalveluiden kehittämistyössä on käytetty useampaan otteeseen kollegaorganisaatioilta vertaisoppimista.

Yliopisto tekee koko yliopistoa tai valittuja yksiköitä tai aloja koskevia itsearviointeja harkinnan mukaan sekä osallistuu kansallisiin tieteenala- ja teema-arviointeihin (esim. Suomen Akatemian ja Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen tekemät arvioinnit). Tämän lisäksi eri tahot arvioivat yliopiston toimintaa tai antavat palautetta sen toiminnasta. Keskeisiä tällaisia arviointeja, selvityksiä ja tutkimuksia on esitelty [yliopiston www-sivuilla](#).

Turun yliopisto seuraa sijoittumistaan kansainvälisillä ranking-listoilla. Keskeisimmät rankingit ovat ARWU, THE, QS ja U-Multirank, joiden pääpiirteistä ja niihin liittyvästä tiedonkeruusta on kerätty tietoa [yliopiston intraan](#). Tiedonkeruusta vastaa kehittämispalvelut, joka koordinoi tilastotietojen keruuta myös yliopiston tietokantaan, opetus- ja kulttuuriministeriölle, Tilastokeskukselle ja muille viranomaisille.

Osa yksiköistä on hakenut toiminnalleen (kansainvälisen) sertifikaatin tai laa-tuleiman. Esimerkiksi Turun kauppakorkeakoulun eMBA-ohjelmalle on myönnetty kansainvälisen EFMD-järjestön EPAS-akkreditointi ja Turun yliopiston koe-eläinkeskus on GLP-periaatteiden mukaisesti toimiva testauslaboratorio.

Turun yliopistossa tehdään sisäistä valvontaa ja tarkastusta, jota kuvataan seikkaperäisemmin laatukäsikirjan kohdassa [4.7](#).

4.1.3.4 Toiminnan kehittäminen

Jatkuvan kehittämisen kehän neljäs vaihe on toiminnan kehittäminen.

Opetus- ja kulttuuriministeriön antama palaute käsitellään johtoryhmässä ja laajennetussa johtoryhmässä ja rehtori päättää mahdollisista palautteen perusteella aiheutuvista toimenpiteistä. Rehtori raportoi hallitukselle saadusta palautteesta ja sen perusteella toteutetuista/toteutettavista toimenpiteistä.

Hallitus arvioi strategian kahden vuoden välein ja arvioinnin perusteella päätetään strategian ja/tai toimenpideohjelmien päivittämisestä tai uudistamisesta.

Hallituksen iltakoulut ja laajennettu johtoryhmä ovat ajantasaisen tilannekuvan ylläpitämisen ja jatkuvan seurannan kannalta olennaisia toimintamuotoja: niissä käydään säännöllisesti nykytilan arviointia koskevia keskusteluja. Laajennetussa johtoryhmässä seurataan toiminnan laatua ja määrää, keskustellaan kehittämistarpeista ja valmistellaan tulevia päätöksiä. Tiedekuntien dekaanit ovat sen kautta hyvin informoituja tulevista asioista ja voivat arvioida tiedekun-

tansa kehitystä yliopistoyhteisön osana. Työskentelytapa saa heidät myös sitoutumaan.

Toiminnanohjaukseen liittyvät aineistot antavat tilannekuvan yliopiston toiminnan kulloisestakin kehitysvaiheesta ja kehitystarpeista. Erityisesti (osa)vuosiraportointi toimii myös itsearviointina. Yliopiston johto antaa yksiköille palautteen näistä raporteista. Yksiköt määrittelevät toimintansa kehittämiskohteet mm. tämän palautteen perusteella. Kehittämistoimien vaikuttavuutta seurataan mm. rehtorin yksikkökierroksella, jossa vierailujen asialistan yhtenä kohtana on edellisellä kierroksella sovitut kehittämistoimet ja niiden tämänhetkinen tilanne.

Sisäisen arvioinnin tehtävinä ovat yliopiston omatoiminen tavoitteiden toteutumisen seuranta ja toiminnan laadun jatkuva kehittäminen ja parantaminen. Arviointiraportit käsitellään johtoryhmässä. Rehtori päättää mahdollisista arvioinnin perusteella tehtävistä toimenpiteistä.

Henkilöstön kehittäminen on osa jatkuvan kehittämisen kehän neljättä vaihetta. Henkilöstökoulutusta, esimiestyön tukemista ja varhaisen tuen (VarTu) toimintamallia kuvataan seikkaperäisemmin tämän laatukäsikirjan luvussa [4.2](#).

Jatkuvan kehittämisen kehän neljännestä vaiheesta eli toiminnan kehittämisestä edetään seuraavan kierroksen ensimmäiseen vaiheeseen eli suunniteluun.

4.2 Henkilöstö

Hyvinvoiva yhteisö on yksi neljästä Turun yliopiston strategian 2016—2020 pääteemasta. Tavoitteena on, että yliopisto on vastuullinen työnantaja ja kouluttaja sekä viedä yliopistoa yhä enemmän hyvinvointiyliopiston suuntaan johtamalla aktiivisesti työkykyä ja hyvinvointia.

Turun yliopisto on asiantuntijaorganisaatio, jolla on yhteiset arvot: eettisyys, kriittisyys, luovuus, avoimuus ja yhteisöllisyys. Yliopisto on vastuullinen työnantaja sekä innostava, kannustava ja keskusteleva työympäristö. Jokainen yliopistoyhteisön jäsen tekee parhaansa omassa tehtävässään ja varmistaa yliopiston menestyksen. Henkilökuntaa kannustetaan uuden oppimiseen, yrittämiseen toimintaan ja oman työn kehittämiseen. Erityistä huomiota kiinnitetään johtamistaitojen kehittämiseen.⁷⁰

Turun yliopistolle on laadittu [henkilöstöpoliittinen ohjelma](#), jonka tavoitteena on turvata Turun yliopistolle avoin ja laadukas henkilöstöpolitiikka.

Vuosisuunnittelun osana laadittava henkilöstösuunnitelma on pitkäjänteisen rekrytointi- ja henkilöstöpolitiikan keskeinen tekijä. Toiminnanohjaukseen sisältyvässä (osa)vuosiraportoinnissa sekä kuukausittain laajassa johtoryhmässä tehtävässä tunnuslukujen tarkastelussa seurataan myös henkilöstösuunnitelman toteutumista, analysoidaan toteutumisen onnistumista ja tarvittaessa etsitään korjaavia toimenpiteitä.

⁷⁰ Turun yliopiston strategia 2016-2020

Keskeistä yliopiston toimintojen laadunhallinnassa on osaavan henkilökunnan rekrytointi. Rekrytointiprosessin säätely ohjeistuksin sekä rekrytointipäätösten ja niihin liittyvien perustelujen kirjaaminen asiakirjoihin ovat laadunvarmistuksen välineitä, jotka myös antavat mahdollisuuden toiminnan laadun arviointiin. Mm. hakijoiden ansioiden vertailtavuuden parantamiseksi yliopistossa on käytössä [akateeminen portfoliomalli](#), jota käytetään valittaessa henkilöstöä opetus- ja tutkimustehtäviin. Yliopistossa on otettu käyttöön sähköinen rekrytointijärjestelmä, joka sujuvoittaa hakemusten vastaanottamista ja käsittelyä ja yhdenmukaistaa hakijoiden ilmoittamia tietoja ja niiden vertailtavuutta. Intranetissä on kuvattu seikkaperäisemmin [rekrytoinnin menettelytapoja](#) sekä [uuden työntekijän perehdytyskäytäntöjä](#).

Henkilöstön työsuhteasioihin liittyvä laadunhallinta on järjestetty pääosin rehtorin ja palvelujohtajan antamin ohjeistuksin, joiden toimeenpanoa valvotaan osana normaalia työtä.

Turun yliopistossa käytetään yliopistojen palkkausjärjestelmää (YPJ). Yliopistojen yleisessä työehtosopimuksessa määritelty palkkaus perustuu tehtävien vaativuuteen sekä henkilökohtaiseen suoriutumiseen. Palkan määräytymisprosessiin ja kriteereihin liittyvä laadunhallinta on organisoitu [valtakunnallisten ohjeistusten](#) mukaisesti. Yliopistossa toimivat ohjaus- ja arviointiryhmät, jotka muodostavat yliopistossa vallitsevan arviointilinjan ja ylläpitävät sitä. Intranetissä kuvataan seikkaperäisemmin [YPJ-järjestelmää ja sen soveltamista](#) Turun yliopistossa.

Turun yliopistolla on [yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma](#), jonka tavoitteena on edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistä välitöntä ja välillistä syrjintää sekä häirintää yliopistolla⁷¹. Tämän suunnitelman mukaan jokaisen yliopiston työyhteisöön kuuluvan tulee ottaa työssään huomioon yhdenvertaisuus- ja tasa-arvonäkökulma sekä pyrkiä edistämään yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista yliopistolla.⁷² Turun yliopistossa on [tasa-arvotoimikunta](#), jonka tehtävänä on edistää ja seurata yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista ja kehittymistä yliopistolla naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain, [yhdenvertaisuuslain](#) ja muiden asiaa koskevien säädösten, määräysten ja sopimusten mukaisesti.⁷³ Yliopistopalveluissa toimii [tasa-arvovastaava](#), joka antaa toimintaohjeita ja neuvontaa sekä opiskelijoille että henkilökunnalle yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoasioissa. [Esteettömyyssuunnittelijan](#) tehtäviin kuuluu yliopiston esteettömyyden ja palvelujen saavutettavuuden edistäminen.

Henkilöstön hyvinvointi pyritään yliopistossa varmistamaan tietyin keskitetyin palveluin ja toimintatapoihin liittyvin ohjeistuksin (ks. [2.1](#)). Näitä kehitetään yhteistyössä yliopiston henkilökunnan kanssa. [Työhyvinvointikyselyjen](#) avulla seurataan työhyvinvoinnin tilaa ja kehitetään työyhteisöä. Kyselyjä tehdään määrääjain toteutettavien työpaikkaselvitysten yhteydessä tai yksiköiden tilauksesta. Työhyvinvointikyselyjen tulokset vaikuttavat työyhteisön kehittämiseen.

⁷¹ Turun yliopiston henkilöstöpoliittinen ohjelma, luku 5.4

⁷² Turun yliopiston yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma 2014–2016, hyväksytty hallituksessa 24.2.2014

⁷³ Rehtorin päätös 21.2.2014 Dnro 50/051/2014

Euroopan komissio on myöntänyt Turun yliopistolle oikeuden käyttää erinomaisten työnantajien HR Excellence in Research -logoa. Logo on merkinä siitä, että yliopisto on sitoutunut tutkijoiden aseman ja työolosuhteiden jatkuvaan kehittämiseen Tutkijoiden eurooppalaisen peruskirjan tavoitteiden mukaisesti. Tämän [Arvostusta ja tukea tutkijoille -hankkeen](#) toimintasuunnitelmassa on kuvattu hankkeen yleinen kulku ja erityispiirteet sekä hankkeen avulla tunnistetut keskeiset kehittämisalueet ja -tavoitteet. HR Excellence in Research -logon ylläpitämiseen sisältyy säännöllinen itsearviointi suunnitelman toteutumisesta ja noin neljän vuoden välein toteutetaan tutkijoiden aseman kehittymisen ulkopuolinen arviointi.

Turun yliopistossa on käytössä jatkuva ja systemaattinen [kehityskeskustelu-käytäntö](#). Se on keskeinen johtamisen väline ja esimiestyön toimintatapa. Kehityskeskustelu on tavoitteellinen, ennalta sovittu ja valmisteltu, säännöllisesti toistuva, tasavertainen ja luottamuksellinen keskustelu pääsääntöisesti lähiesimiehen ja työntekijän kesken. Esimiehellä on vastuu siitä, että kehityskeskustelut käydään: [tukimateriaalia kehityskeskustelun käymiseen](#) on intranetissä.

Henkilöstön osaamisen kehittäminen nähdään yliopistossa keskeiseksi työhyvinvointia ylläpitäväksi tekijäksi. [Henkilöstönkehittämistoimikunnan](#) tehtävänä on määrittellä vuotuisia henkilöstön osaamistarpeita, edistää henkilöstön kehittämisen menetelmiä sekä käsitellä henkilöstönkehittämispalvelujen tarjoamisen ja yksikkökohtaisten koulutus- ja kehittämishankkeiden tukemisen periaatteita.⁷⁴

Henkilöstön ja opetuksen kehittäminen on myös osa yksikköjen vuosisuunnittelua. Vuosisuunnittelun yhteydessä yksiköt voivat hakea henkilöstön- ja opetuksen [kehittämis- ja koulutusmäärärahaa](#) joita Yliopistopalvelut osoittaa henkilöstön osaamista ja työyhteisöjen toimivuutta edistäviin hankkeisiin. Yksiköt voivat myös esittää ideoita keskitettyyn henkilöstönkehittämistarjontaan. Sekä keskitetyn että yksikkökohtaisen kehittämisen sisällölliset painopisteet johdetaan yliopiston strategiasta. Esimiehillä on työyhteisössä keskeinen rooli henkilöstön hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja edistämisessä.

Yliopiston jatkuva kehittäminen ja toimintaympäristön muutokset asettavat erityisiä haasteita johtamiselle ja esimiestoiminnalle. Tämä edellyttää tiedeyhteisöön soveltuvan johtamis- ja päätöksentekokulttuurin omaksumista niin yliopiston perustehtävien kuin hallinnonkin johtamisessa. Yliopisto kiinnittää erityistä huomiota johtamistaitojen kehittämiseen. Esimiehiä koulutetaan ja heille annetaan tukea johtamistehtävissä, joka on pääasiassa muutoksen johtamista. Esimiehiltä edellytetään vastuun ottamista, oikeudenmukaisuutta, johdonmukaisuutta ja vuorovaikutteisuutta.⁷⁵

Turun yliopistossa on käytössä [Varhaisen Tuen malli](#) (VarTu), jonka tavoitteena on puuttua ongelmiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja tällä tavoin tukea henkilöstön työkykyä. VarTu antaa toimintamalleja moniin erilaisiin tilanteisiin kuten työyhteisökonfliktien sovitteluun, kiusaamiseen ja häirintään puuttumiseen, päihdeongelmien käsittelyyn tai työhön paluun tukemiseen pitkän sairasloman jälkeen. Turun yliopisto on ollut edelläkävijä [työyhteisösovittelun](#) toimintatapojen luomisessa ja vakiinnuttamisessa osaksi toimintakulttuuria.

⁷⁴ Rehtorin päätös 4.9.2012, Dnro 814/051/2012

⁷⁵ Turun yliopiston strategia 2016–2020

4.3 Tutkimus

Turun yliopiston tutkimuksen laadunvarmistuksen keskeisin menettelytapa on pitkät perinteet omaava tiedeyhteisön vertaisarviointi ja -palaute. Vertaisarviointia tapahtuu sekä yliopiston sisällä tutkijoiden kesken että yliopiston ulkopuolisten tahojen toimesta. Jälkimmäisestä esimerkkeinä toimivat mm. tieteellisten julkaisusarjojen kautta saatava vertaisarviointi ja tutkimusrahoitusta haettaessa saatava palaute. Tiedeyhteisön vertaisarviointiin osallistuminen on kunkin tutkijan vastuulla.

Tutkimusansioiden keskeinen rooli tutkimus- ja opetushenkilökunnan rekrytointiprosessissa muodostaa yliopiston tutkimuksen laadunvarmistuksen perustan. Rekrytointipolitiikalla varmistetaan henkilökunnan osaaminen, joka on tulevan tutkimuksen laadun kannalta keskeistä.

Yliopistolla on käytössä yhtenäinen [sitoumusasiakirja](#), jota tiedekunnat/laitokset käyttävät sovittaessa apurahalla, vierailevana tutkijana tai muulla tavalla ilman palvelussuhdetta Turun yliopistoon tutkimusta tekevän henkilön ja Turun yliopiston toimintayksikön välillä tutkimuksen tekemisestä ja tutkimusedellytysten tarjoamisesta. Asiakirja toimii myös yliopistositoumuksena niitä edellyttävien säätiöiden suuntaan.

Merkittävä osa yliopistossa tehtävästä tutkimuksesta tapahtuu täydentävällä rahoituksella. Kehittämispalveluiden eri yksiköt tarjoavat sekä yksittäisille tutkijoille että tutkijaryhmille asiantuntijapalveluita kuten koulutusta, neuvontaa ja muuta tukea projektin elinkaaren eri vaiheissa. Täydentävällä rahoituksella toteutettavan tutkimuksen tekemistä on säädelty ohjein (ks. [2.2.3](#)), joiden noudattamista talouden vastuualue valvoo.

Turun yliopisto ottaa osaa kansallisiin ja kansainvälisiin arviointeihin ja seuraa asemointiaan niissä. Yleisellä tasolla yliopistossa tehtävän tutkimuksen kehitystä seurataan kansainvälisten arviointien, Suomen Akatemian tieteenala-arviointien ja muiden ulkopuolisten selvitysten avulla.

Tutkimuksen raportoinnissa ja seurannassa käytetään [tutkimustietojärjestelmää](#). Tällä hetkellä siihen on mahdollisuus kirjata julkaisut ja tutkijan aktiviteetteja. Julkaisuiden osalta tutkimustietojärjestelmä toimii Turun yliopiston julkaisuarkistona, jossa on mm. avoimen tieteen periaatteiden mukaisesti rinnakaistallennettuja artikkeleita. Tutkimustietojärjestelmää kehitetään kehittämisspalveluiden, kirjaston, IT-palveluiden ja viestinnän asiantuntijoiden yhteistyönä. Turun yliopiston julkaisut raportoidaan opetus- ja kulttuuriministeriöön tutkimustietojärjestelmän kautta ja järjestelmään kerättävä tieto palvelee myös kansallista Tutkimuksen tietovaranto -hanketta. Tiedonkeruuta kehitetään kansallisena yhteistyönä tutkimuksen tuen ja hallinnan (TUHA) verkostossa.

Vuonna 2015 toteutettiin tutkimuksen kokonaisarviointi (Research Assessment Exercise RAE), jossa arvioitiin Turun yliopiston kaikkien laitosten tutkimustoimintaa. Tutkimuksen kokonaisarviointi koostuu laitosten itsearvioinnista, kansainvälisestä vertaisarvioinnista ja bibliometrisestä analyysistä. Arvioinnin kohteena on laitosten tutkimustoiminta vuosina 2010–2013. Tutkimuksen kokonaisarvioinnin tuloksia hyödynnetään tutkimuksen kehittämisessä, päätöksenteon tukena sekä strategisten valintojen tekemisessä (esim. tutkimuksen vahvuusalueet). Tutkimuksen kokonaisarviointi toistetaan säännöllisin vä-

liajoin, seuraavan kerran vuonna 2019, jolloin arvioinnin kohteena on vuosien 2014–2017 tutkimustoiminnasta.

Tutkijan ja muiden yliopiston toimijoiden vastuulle kuuluvia laadunhallinnan menettelytapoja on jäsennelty erillisessä [taulukossa](#). Muutoin tutkimuksen laadunhallintatavat vaihtelevat yksiköittäin ja tieteenalojen oman tradition mukaisesti.

4.4 Koulutus

Yliopiston hallitus ja rehtori tekevät yliopistotason päätökset ja antavat suosituksia koulutukseen liittyvissä kysymyksissä. Päätökset ja suositukset valmistellaan [opintoasianneuvostossa](#) ja tohtorikoulutuksen osalta myös tutkijakoulun johtoryhmässä. Yliopiston koulutustehtävään liittyvä suunnittelu ja seuranta muodostavat keskeisen osan vuosittaista toiminnanohjausprosessia.

Koulutuksesta vastaava vararehtori vierailee vuosittain yliopiston tiedekunnissa ja koulutusta antavissa erillisissä laitoksissa keskustellen niin koulutuksen toteuttamiseen ja kehittämiseen kuin laadunhallintaan liittyvistä kysymyksistä.

[Koulutuksen toimiala](#) koostuu kolmesta osastosta, joita ovat opiskelun tuki, koulutuksen tuki sekä opiskelijavalinta ja opintohallinnolliset palvelut. Näiden osastojen toimialaan kuuluvat monet opintojen, opettamisen ja oppimisen tuki-, koulutus-, neuvonta- ja ohjauspalvelut sekä niiden yliopistotason koordinaatio ja kehittäminen. Toimialan tehtäviä ovat mm. opintoneuvonnan koordinaatio, uraohjaus ja muut työelämäpalvelut, kansainvälinen liikkuvuus, opetuksen kehittäminen, koulutuksen kehittäminen ja laatu sekä avoin yliopisto-opetus.

Tiedekunta vastaa koulutuksen ja opetuksen laadusta ja sen seurannasta yliopiston strategian mukaisesti. Koulutuksesta ja opetuksesta kerätään opiskelijoilta säännöllisesti palautetta, ja sitä hyödynnetään koulutuksen kehittämisessä. Koulutuksen kehittämisessä hyödynnetään myös sidosryhmiltä saatavaa palautetta.⁷⁶

Yliopisto edistää vastuullista opiskelijakulttuuria yhdessä opiskelijoiden kanssa. Siihen sisältyy opiskelijoiden vastuu osallistua oman oppimisympäristönsä kehittämiseen mm. antamalla palautetta sekä osallistumalla yliopiston hallintoelinten ja erilaisten työryhmien työskentelyyn. Yksittäisen opiskelijan ohella tärkeitä toimijoita ovat [ainejärjestöt](#) ja [ylioppilaskunta](#). Ylioppilaskunnalla on edustus kaikissa koulutusasioita käsittelevissä työryhmissä ja se mm. valmistele yhdessä opintoasianneuvoston kanssa vuoden opettajan valinnan ja muut opetuksesta annettavat tunnustukset.

Turun yliopistossa on käytössä koordinoitu, kattava ja vaikuttava [palautejärjestelmä](#), jota yliopisto käyttää opetuksensa, ohjauksensa ja muiden palveluidensa kehittämisessä. Keskeisimmät palautemuodot ovat opintojaksoilta kerättävä palaute sekä tarkastelunäkökulmaltaan laajemmat ensimmäisen opiskeluvuoden kokemuksia kartoittava kysely, tohtorikoulutettavien vuosittainen seurantaraportointi, valtakunnallinen kandipalaute sekä sijoittumis- ja uraseurannat. Tutkijakoulu kerää tohtorikoulutettavilta palautetta aika ajoin toteutettaval-

⁷⁶ Turun yliopiston opintojohtosääntö, 14 §

la tohtorikoulutuksen palautekyselyllä. Tarkempi kuvaus eri palautemuodoista löytyy [opiskelijan palaute- ja arviointikanavat](#) -sivustolta. Oppimisen arvioinnin tueksi on laadittu tukimateriaalia [intranettiin](#).

Eettisyys on Turun yliopiston toiminnan keskeisiä arvoja. Henkilökunnalta ja opiskelijoilta tämä edellyttää rehellisyyttä, oikeudenmukaisuutta, objektiivisuutta ja hyvän tieteellisen käytännön periaatteiden noudattamista. Rehtori on vahvistanut [oppimisen eettiset ohjeet](#).⁷⁷ Turun yliopistossa on rehtorin vahvistamat [menettelyohjeet opiskelun vilppitapausten varalle](#).⁷⁸ Turun yliopisto on määritellyt menettelytavat sähköinen alkuperäisyyden tarkastukseen plagiaaintunnistuspalvelua käyttäen. (ks. tarkemmin [3.2.2](#))

Yliopiston koulutuksen laadunhallintamenetelmät ja pääasialliset vastuutahot on esitetty tiivistetysti erillisessä [taulukossa](#). Tarkemmat tiedot työnjaosta ja kussakin tiedekunnassa ja laitoksessa käytössä olevat menetelmät on esitetty yksiköiden intranet-sivuilla tai muissa toimintatapojen dokumentaatioissa.

4.5 Yhteiskunnallinen vuorovaikutus

Alueelliseen ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen liittyvä laadunhallinta tapahtuu monin osin tutkimuksen ja koulutuksen laadunhallinnan kautta (ks. [4.3](#) ja [4.4](#)). Aluekehittämissankkeiden ja tutkimussopimusten osalta yliopiston keskeiset ohjeistukset ja niiden noudattaminen antavat toiminnalle puitteet (ks. [3.1](#)). Täydentävän rahoituksen palvelut-yksikön palvelut tähtäävät täydentävällä rahoituksella tehtävän tutkimuksen hakemus-, hallinnointi- ja raportointiprosessien laadunvarmistukseen. Täydentävän rahoituksen koko elinkaaren hallinnointi toteutetaan toiminnanohjausjärjestelmässä (TOPI). Innovaatiopalvelut-yksikön tarjoamalla innovaatioasiamiestoiminnalla pyritään edistämään yliopiston tutkimustulosten suojaamista sekä keksintöjen ja tutkimustulosten kaupallista hyödyntämistä.

Yhteiskunnallista vuorovaikutusta ohjataan osana yliopiston strategiatyötä sekä vuosisuunnittelua ja -seurantaa. Asiakokonaisuuden laadunhallinnan järjestelmällisyyttä on lisätty määrittelemällä yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen ohjausryhmänä toimivan laajennetun johtoryhmän vuosiohjelmaan kolme asiakokonaisuutta: huhtikuussa arvioidaan ja analysoidaan yksiköiden tuottama vuosiraporttiaineisto, elokuussa arvioidaan ja analysoidaan sidosryhmiltä kerätty palaute sekä hahmotellaan kehitystrendejä ja marraskuussa valmistellaan YVV-toiminnan vuosisuunnitelma seuraavalle vuodelle. Tausta-aineistona käytetään mm. yksiköiden laatimia vuosisuunnitelmia.

Yliopiston toiminnan alueellista ja yhteiskunnallista vaikuttamista varmistetaan myös sekä yliopiston henkilökunnan että johdon tiiviillä yhteistyösuhteilla eri organisaatioihin. Yliopisto tekee tutkimusyhteistyötä yritysten ja yhteiskunnallisten päätöksentekijöiden kanssa ja osallistuu asiantuntijana sidosryhmiensä suunnittelu- ja päätöksentekoprosesseihin. Opetushenkilökuntaa sitoutetaan täydennyskoulutukseen ja tutkimushankkeisiin, joissa on suora yhteys käytännön yritys-elämän edustajiin. Turun yliopiston henkilökunta voi tämän kanssa käymisen yhteydessä arvioida samalla yliopiston toiminnan vaikuttavuutta.

⁷⁷ Rehtorin päätös 5.9.2013 Dnro 718/001/2013

⁷⁸ Rehtorin päätös 19.12.2012, Dnro 1101/002/2012

Sekä yliopiston akateeminen johto että henkilökunta ovat säännöllisesti yhteydessä mm. Turun kaupungin, Varsinais-Suomen liiton, ELY-keskuksen, Teke-sin, Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriin, Turku Science Park Oy:n ja alueen muiden korkeakoulujen toimijoiden kanssa sekä jäsenenä lukuisissa yhteistyöelimissä niin maakunnan kuin em. toimijoiden kanssa. Yhteistyö ja yhteydenpito sidosryhmien kanssa on säännöllistä ja niistä kertyvää tietoa pyritään hyödyntämään järjestelmällisesti. Sidoryhmätapaamisia järjestetään mm. Turun ja muiden alueen kaupunkien, maakunnan, elinkeinoelämän edustajien sekä Varsinais-Suomen ja Satakunnan kansanedustajien kanssa.

Järjestelmälliseen yliopiston toiminnan kehittämiseen tähtäävä vuorovaikutusmuoto on neuvottelukuntatoiminta. Yliopiston tasolla toimiva neuvottelukunta on aiempaa pienempi ja siihen on kutsuttu yliopiston toimintaa profiloivien temaattisten kokonaisuuksien kannalta olennaisia jäseniä. Neuvottelukunnan kokoukset keskittyvät yliopiston profiiliin kannalta tärkeisiin teemoihin, joiden käsittely tukee niin strategian valmistelua kuin sen toimeenpanoaakin. Neuvottelukunnan työskentelyssä käytetään myös ulkopuolisia asiantuntijoita. Myös tiedekunnissa on käytössä neuvottelukuntakäytäntöjä. Esimerkiksi Turun kauppakorkeakoulu on perustanut toimintansa kehittämisen tueksi [kansainvälisen neuvottelukunnan](#). Sen jäseniksi on kutsuttu sekä tiedeyhteisöä että elinkeinoelämää edustavia henkilöitä, joilla on tiivis yhteys kauppakorkeakouluun. Myös humanistisessa, kasvatustieteiden, oikeustieteellisessä ja yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnissa on neuvottelukunnat, lääketieteellisessä tiedekunnassa neljä tiettyyn aihealueeseen keskittyvää neuvottelukuntaa. Niiden avulla tiivistetään yliopiston ja tiedekunnan tutkimuksen ja koulutuksen työelämäyhteyksiä.

Turun yliopisto on osakkaana Turun ammattikorkeakoulu Oy:ssä. Turun yliopisto on perustanut yhdessä Tampereen yliopiston ja Itä-Suomen yliopiston kanssa [Finland University Oy:n](#), jonka tehtävänä on markkinoida ja myydä omistajayliopistojensa kansainvälisiä koulutuspalveluja.

Em. sidoryhmäyhteistyön lisäksi tietoa yliopiston imagosta ja vaikuttavuudesta saadaan mm.

- työelämäpalveluiden laatimista kyselyistä tutkintonsa suorittaneille: Rekry - Turun yliopiston työelämäpalvelut kerää säännöllisesti tietoa tutkinnon suorittaneilta maistereilta ja tohtoreilta. Yliopiston palautejärjestelmään kuuluvat kyselyt antavat tietoa mm. alumnien työllistymisestä ja koulutuksen vaikuttavuudesta. Lisätietoa löytyy [Rekryn sivuilta](#).
- International Student Barometer ISB-tutkimuksesta, joka kartoittaa kv. vaihto- ja tutkinto-opiskelijoiden tyytyväisyyttä
- Taloustutkimuksen vuosittain julkaistavasta Korkeakoulujen imago – tutkimuksesta, jonka viestintä ostaa 2-4 vuoden välein: Taloustutkimuksen kyselyyn ovat vastanneet 17-29 -vuotiaat mannersuomalaiset, lisätietoa tutkimuksesta saa [Taloustutkimuksen sivuilta](#).
- Taloudellisen tutkimuslaitoksen toteuttamasta [Kun koulu loppuu - tutkimuksesta](#), jonka viestintä on ostanut 2013–2014: Tutkimus kartoittaa joka vuosi suomalaisten yläkoululaisten ja lukiolaisten koulutukseen ja työelämäään liittyviä asenteita ja ajatuksia sekä myös yksittäisten korkeakoulujen tuntemista ja kiinnostavuutta. Lisätietoa tutkimuksesta
- kansainvälisistä ranking-listauksista (ks. tarkemmin kohta [4.1](#))

- Meltwaterin mediaseurannan päivittäiset mediareportit kokoavat sekä Turun yliopistoon että sen toimintaympäristöön liittyvät maininnat sähköisistä medioista (mukaan lukien sosiaalinen media)
- Toimittajille tehtävistä kohdistetuista tutkimuksista ja kyselyistä yliopiston kiinnostavuudesta median näkökulmasta, mm. PR-barometri
- Internetin ja yliopiston sosiaalisen median kävijätilastojen seurannasta ja annetusta palautteesta
- Yliopiston www-sivujen kävijämäärien seurannasta ja sosiaalisten medioiden seuraajien määrästä
- Sidosryhmälehti Auroran lukijatutkimuksista (toteutettu viimeksi 2013) ja palautteesta
- yliopiston [alumnitoiminnan](#) (ml. mentorointitoiminnan) kautta: Alumnirekisteri, LinkedIn-ryhmä ja säännöllinen alumnitiedote sähköpostilla

Paitsi palautteen antajina, sidosryhmien edustajat ovat mukana useiden erityisesti työelämän tarpeisiin vastaamaan suunniteltujen koulutusten ja aluekehittämishankkeiden ohjaus- tms. ryhmissä, jotka toimivat laadunvarmistajina näissä toiminnoissa.

4.6 Hallinto ja tukipalvelut

Yliopiston hallintoa ja tukipalveluita säätelevät useat lait, asetukset ja ohjeet, joiden noudattamista yliopistossa valvotaan sisäisesti, minkä lisäksi mm. tilintarkastajat ja opetus- ja kulttuuriministeriö valvovat niiden toteutumista. Hyvän ja samalla laadukkaan hallinnon periaatteet tulevat hallintolaista ([434/2003](#)), ja ne ovat hallinnossa asioivien tasapuolinen ja puolueeton kohtelu; palvelun asianmukaisuus ja tehokkuus; hallinnossa asioivien neuvonta; asiallisen, selkeän ja ymmärrettävän kielen käyttäminen sekä viranomaisten keskinäinen yhteistyö.

Erilaisten määräysten ja ohjeistusten ohella keskeinen laadunhallinnan väline hallinnossa on yliopistossa käytössä oleva päätöksentekomenettely. Hallitus tekee päätöksensä esittelystä, josta vastaa rehtori siten kuin yliopistolaisissa säädetään. Muut päätökset yliopistossa tehdään huolellisen valmistelun perusteella. Valmistelusta samoin kuin päätösten täytäntöönpanosta vastaa hallintoelimen puheenjohtajan tai päätöksen tekevän henkilön määräämä yliopiston työntekijä.⁷⁹ Turun yliopiston johtosääntö määrittelee yliopiston toimielimet ja niiden tehtävät samoin kuin tiedekuntien hallintoelimet ja niiden tehtävät.

Yliopiston yksiköt ovat kuvanneet keskeiset hallinto- ja tukipalveluprosessinsa yksiköiden intranet-sivuilla. Tarvittaessa tätä aineistoa syvennetään ja täydennetään muilla dokumentaatioilla. Menettelytapojen kuvauksella varmistetaan toimintojen tasalaatuisuutta ja helpotetaan uuden henkilökunnan perehdyttämistä yksikön toimintaan.

Turun yliopistossa on käynnissä [sopeuttamis- ja kehittämisohjelma \(SoKe\)](#), jolla sopeutetaan rakenteita ja henkilöstömäärää sekä kehitetään, yhtenäistetään ja tehostetaan toimintaprosesseja tulevien vuosien pieneneviä budjetteja ennakoiden. Sopeuttaminen halutaan toteuttaa ilman irtisanomisia ja tästä johtuen se tehdään pitkällä aikajänteellä. SoKe-ohjelma koostuu neljästä kokonaisuudesta, joista yksi on rakenteelliset muutokset ja hallinto- ja tukipalvelui-

⁷⁹ Turun yliopiston johtosääntö, 29 §

den kehittäminen. Tämä sisältää useita eri asiakokonaisuuksia. Vuoden 2016 aikana muodostettiin koulutuksen toimiala: opintohallintotehtävät keskitettiin, opintohallinnon henkilökunta siirrettiin yliopiston yhteisten palveluiden henkilökunnaksi ja myös avoin yliopisto siirrettiin hallinnollisesti yliopiston yhteisiin palveluihin koulutuksen toimialalle. Seuraavassa vaiheessa, 1.1.2017 lukien tiedekuntien ja erillisten laitosten hallinto- ja toimistohenkilökunta keskitettiin hallinnollisesti yliopiston yhteisiin palveluihin. Keskeistä näissä muutoksissa on uuteen palvelukulttuuriin siirtyminen sekä toimintojen laajamittainen tarkastelu ja tehostaminen muun muassa digitalisaatiota hyödyntämällä. Palvelukokonaisuuksien ja palveluiden sijoittumisen valmistelu tehdään yhteistyössä tiedekuntien ja erillisten laitosten kanssa ja niiden kanssa käydään jatkossa palaute- ja palvelutarvekeskustelut.

Hallintoa ja tukipalveluita arvioidaan ja kehitetään myös osana yliopiston vuositteista toiminnanohjaukseen liittyvää itsearviointiprosessia (ks. [4.1](#)) sekä yksiköiden itse valitsemin tavoin. Esimerkiksi kirjasto käyttää noin kahden vuoden välein toistettavaa [LibQUAL-kyselyä](#), joka mittaa asiakkaiden tyytyväisyyttä kirjaston tarjoamiin tietoihin, henkilökunnan antamaan palveluun sekä tiloihin. IT-palvelut toteuttaa säännöllisin väliajoin asiakastytyväisyyskyselyn. Osana laajempia opiskelijakyselyitä kerätään tietoa myös siitä, miten opiskelijoille suunnatut palvelut toimivat.

Hallinnon ja tukipalveluiden laatua pyritään kehittämään myös tukemalla henkilökunnan osaamisen ja ammattitaidon kehittymistä (ks. [4.2](#)). Erityisesti on kiinnitetty huomiota eri hallinto- ja tukipalveluyksiköiden tiedonkulkuun ja yhteistyön kehittämiseen mm. yhteisten säännöllisten mutta vapaamuotoisten palaverien ja keskustelutilaisuuksien kautta.

Yliopisto kehittää tietojärjestelmiään niin, että tavoitteiden toteutumista voidaan mitata ja seurata tarkoituksenmukaisesti.

4.7 Sisäinen valvonta ja tarkastus

Sisäisen valvonnan ja tarkastuksen peruseräkkeet määritellään [taloussäännössä](#). Sisäinen valvonta käsittää johdon toteuttaman talouden ja toiminnan valvonnan järjestelmäkokoisuuden, joka osaltaan auttaa organisaatiota toimimaan laillisesti, kustannustehokkaasti ja vaikuttavasti. Sisäinen valvonta on osa yliopiston taloudellista ja toiminnallista seurantajärjestelmää.⁸⁰

Sisäisen valvonnan tehokasta toteutumista edistetään valta- ja vastuusuhteiden selkeillä määrittelyillä, toiminta- ja talousprosessien dokumentoinneilla, tukemalla henkilöstön koulutusta ja työhönsä sitoutumista sekä kiinnittämällä huomiota riskialttiisiin työketjuihin talouspalveluiden tehtäviä organisoitaessa. Sisäisestä tarkastuksesta on erillinen hallituksen hyväksymä [johtosääntö](#).

Yliopiston sisäistä valvontaa johtaa rehtori. Sisäisen valvonnan käytännön järjestämisestä vastaa talousjohtaja. Tulosyksikön esimiehen on huolehdittava yksikkönsä riittävästä sisäisestä valvonnasta ja säännöllisten tarkastusten suorittamisesta. Esimiehen valvontavelvollisuus koskee kaikkea yksikössä toteutettavaa toimintaa ja taloudenpitoa. Tulosyksikön esimies vastaa siitä, että sisäisen valvonnan tuottaman tiedon pohjalta ryhdytään viivytyksettä tarvitta-

⁸⁰ Turun yliopiston taloussääntö, kohta 3

viin toimenpiteisiin. Epäselyyksistä, virheistä tai mahdollisista väärinkäytöksistä ilmoitetaan välittömästi asianomaisen tulosyksikön esimiehelle ja talousjohtajalle.⁸¹

Sisäinen tarkastus toimii yliopiston rehtorin johdolla ja alaisuudessa. Sisäinen tarkastus kohdistuu kaikkeen yliopiston toimintaan, erityisesti hallintotoimeen sekä muihin tukitoimintoihin.⁸² Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on erityisesti

- valvoa ja tarkastaa toiminnan ja taloudenhoidon tuloksellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta sekä niistä annettujen tietojen oikeellisuutta ja riittävyttä,
- valvoa ja tarkastaa toiminta- ja seurantajärjestelmien luotettavuutta,
- seurata ja edistää toimintayksiköiden suorittamaa sisäistä omavalvontaa,
- valvoa ja tarkastaa, että säännöksiä, keskitetysti annettuja määräyksiä ja ohjeita noudatetaan ja että kirjanpidon ja muun laskentatoimen tiedot ovat luotettavat sekä
- tehdä johdolle aloitteita ja ehdotuksia edellä mainittujen toimintojen kehittämiseksi.⁸³

Turun yliopistossa pidetään lähipiirirekisteriä. Johdon sidonnaisuudet selvitetään vuosittain. Selvitys ulottuu laitosjohtajatasolle asti.

⁸¹ Turun yliopiston taloussääntö, kohta 3.1–3.2

⁸² Turun yliopiston sisäisen tarkastuksen johtosääntö, kohta 3

⁸³ Turun yliopiston sisäisen tarkastuksen johtosääntö, kohta 2

Versiohistoria

version numero	muutokset	tekijät	hyväksynyt
1.0	alkuperäinen	suunnittelija Tia Loukkola	rehtori Keijo Virtanen (10.8.2007)
1.1		suunnittelija Tia Loukkola	rehtori Keijo Virtanen (8.10.2007)
1.2		suunnittelija Tia Loukkola	rehtori Keijo Virtanen (4.1.2008)
1.3		suunnittelija Tia Loukkola	rehtori Keijo Virtanen (28.2.2008)
1.4		suunnittelija Tia Loukkola, päivitykset laatupäällikkö Kirsti Haihu	rehtori Keijo Virtanen (2.10.2008)
1.5		suunnittelija Tia Loukkola, päivitykset laatupäällikkö Kirsti Haihu	rehtori Keijo Virtanen (16.4.2009)
1.6		suunnittelija Tia Loukkola, päivitykset laatupäällikkö Kirsti Haihu	rehtori Keijo Virtanen (30.10.2009)
2.0	Laatukäsikirja on päivitetty kauttaaltaan yliopiston uutta oikeusasemaa sekä Turun yliopiston ja Turun kauppakorkeakoulun yhdistymistä seuranneita muutoksia vastaavaksi.	laatupäällikkö Anu Mäkelä	rehtori Keijo Virtanen (5.10.2010)
2.1	Sisällön päivittäminen nykyisiä ohjeita ja toimintatapoja vastaavaksi, linkkien ajantasaisuuden varmistaminen uutena alaluku 3.2.1 Koulutuksen eettisyys, vilppitapausten käsittely ja plagioinnin tunnistaminen	laatupäällikkö Anu Mäkelä, projektisuunnittelija Heidi Hietala	rehtori Kalervo Väänänen (25.6.2014)
3.0	Sisällön päivittäminen nykyisiä linjauksia, toimintatapoja ja organisaatiota vastaavaksi. Luku 4.1. uudistettu kokonaan. Linkkien päivittäminen intran palveluhakemisto-rakenteen mukaiseksi.	laatupäällikkö Anu Mäkelä, harjoittelija Tiia Matikainen	rehtori Kalervo Väänänen (10.2.2017)